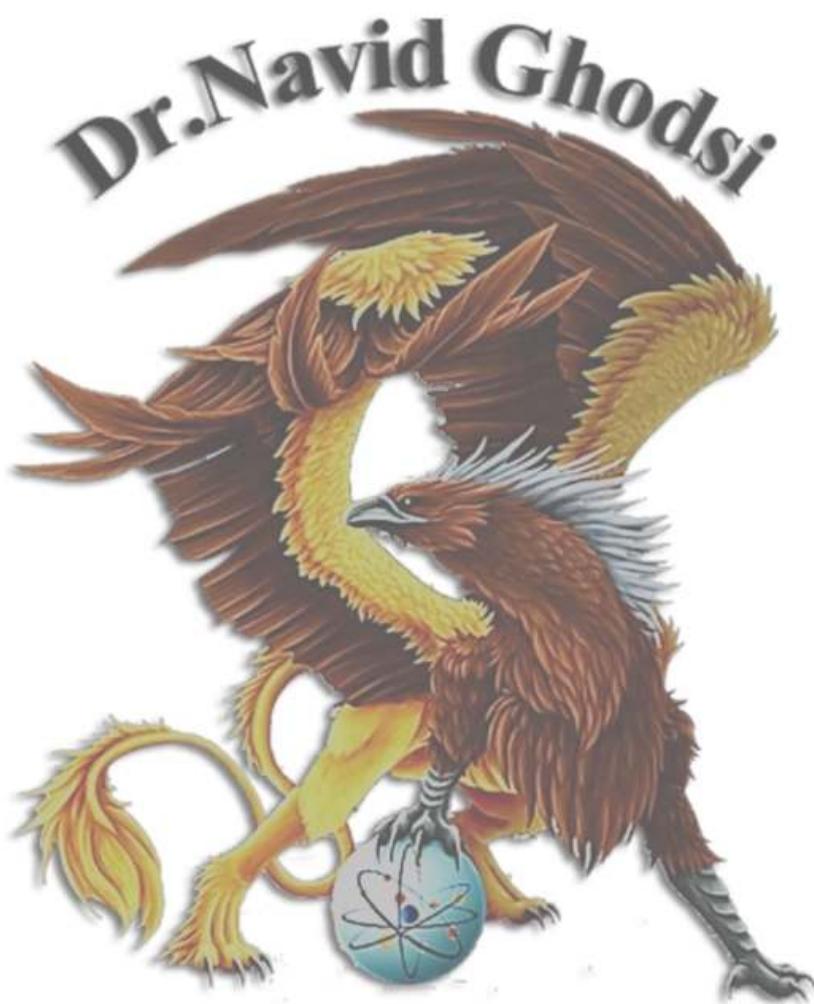

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم شیمی یازدهم

این جزو با هدف اموزش رایگان شما دانش اموزان عزیز فراهم شده و قابل فروش نمی باشد
موفق باشید

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

۱ مژوه درس و نکته و نتست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

- توانایی انسان در بیرون کشیدن موادی مانند نفت و فلزها به او این امکان را داده است تا سریناهی این و گرم برای زندگی خود فراهم سازد.
- دانش شیمی ساختار دقیق ترکیبات را شناسایی و رفتار آنها را بررسی می کند و به بهره برداری درست از آنها می پردازد.
- صنایع گوناگون مانند غذا، پوشاک، حمل و نقل، ساختمان، ارتباطات و هر بخش از زندگی ما کم و بیش تحت تأثیر مواد قرار دارند.
- رشد و گسترش تمدن بشری را در گرو کشف و شناخت مواد جدید است.
- انسان برای رفع نیازهای خود با تولید مواد جدید یا دستکاری در مواد موجود، خواص آنها را تغییر می داده است.
- مواد اولیه مورد استفاده انسان های پیشین شامل چوب، سنگ، خاک، پشم و پوست بوده و به مرور زمان و با تولید سفال و استخراج برخی فلزات به تولیداتی با خواص مناسب تر دست پیدا کردند.
- گسترش فناوری به میزان دسترسی به مواد مناسب وابسته است، به طوری که کشف و درک خواص یک ماده جدید پرچمدار توسعه فناوری است. گسترش صنعت خودرو مدبیون شناخت و دسترسی به فولاد است. همچنین پیشرفت صنعت الکترونیک بر اجزایی مبتنی است که از موادی به نام نیمه رساناها ساخته می شوند.
- تمدن های آغازین را بر اساس گستره کاربری مواد به سه دوره سنگی، برنزی و آهنی نامگذاری می کنند. تاریخ آغاز این دوره ها به ترتیب به ۲/۵ میلیون، ۳۵۰۰ و ۱۰۰۰ سال پیش از میلاد بر می گردد.
- با گسترش دانش تجربی، شیمی دانهای را به رابطه میان خواص مواد با عنصرهای سازنده آنها پی برند و فهمیدند که گرما دادن به مواد و افزودن آنها به یکدیگر سبب تغییر و گاهی بهبود خواص می شود. به همین دلیل توانستند مناسب ترین ماده را برای یک کاربرد پیدا کرده و موادی نو با ویژگی های منحصر به فرد و دلخواه طراحی کنند.
- فرآیند تبدیل مواد خام اولیه (سنگ معدن، نفت، گاز) به وسائل قابل استفاده را فراوری گویند.
- هر چه میزان بهره برداری از منابع یک کشور بیشتر باشد، آن کشور توسعه یافته تر است.
- همه مواد طبیعی و ساختگی از کره زمین به دست می آیند
- سالانه بیش از ۷۰ میلیارد تن از منابع انرژی، سوخت های فسیلی، فلز و منابع شیمیایی از زمین استخراج می شود. با این توصیف مصرف سرانه هدایای ذخیره شده در زمین، حدود ده تن است.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

۲ جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

- در سال ۲۰۱۵ به طور تقریبی ۶ میلیارد تن فلز در جهان استخراج و مصرف شد.
- میزان استخراج سوخت فسیلی، فلز و مواد معدنی از کره زمین در سال ۲۰۳۰ پیش بینی می شود که به ترتیب به ۱۸، ۱۲ و ۴۲ میلیارد تن بررسد.
- شیشه از شن و ماسه، قاشق چای خوری از فولاد زنگ نزن ساخته شده است.
- با پیشرفت صنعت، شهرها و روستاهای گسترش یافتن و با بالا رفتن سطح رفاه میزان مصرف منابع گوناگون افزایش یافت و تقاضای جهانی برای استفاده از هدایای زمینی افزایش یابد، به گونه ای که سالانه حجم انبوهی از منابع شیمیایی بهره برداری می شود.
- منابع موجود در کره زمین بطور یکنواخت برآکنده نشده اند. که همین امر دلیلی بر پیدا شدن تجارت جهانی است.
- مقدار فسفر و آلومینیم در زمین از مس، طلا، نیکل، سرب و کروم نیز بیشتر است.

تست ۱. کدامیک از گزینه های زیر، نادرست است؟

- ۱) مواد در زندگی انسان، نقش موثری دارند.
- ۲) صنایع گوناگون مانند غذا، پوشش، ارتباطات و هر بخشی از زندگی، کم و بیش، تحت تاثیر مواد قرار دارند.
- ۳) رشد و گسترش تمدن بشری در گروه کشف و شناخت مواد جدید است.
- ۴) انسان های پیشین، با گذشت زمان، توانستند موادی مانند چوب، پشم و پوست را تولید و فلزهای با خواص مطلوب تر را استخراج کنند.

تست ۲. گسترش فناوری به میزان مواد مناسب وابسته است. برای نمونه، گسترش صنعت خودرو مدبیون دسترسی به و پیشرفت صنعت الکترونیک بر اجزایی مبتنی است که از ساخته می شوند.

۲) دسترسی به- فولاد- نارساناها	۱) دسترسی به، فولاد، نیمه رساناها
۴) دسترسی به- آهن- نیمه رساناها	۳) تولید- آهن- رساناها

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهایای زمینی را بدانیم

تست ۳. پاسخ صحیح هر سه پرسش زیر در کدام گزینه آمده است؟

(الف) منشا نمک خوارکی مورد استفاده برای طعم دار کردن غذاها چیست؟

(ب) منشا سوختی که برای گرم کردن خانه ها استفاده می شود، چیست؟

(پ) کودهایی که برای رشد سبزی ها و میوه ها بکار می روند، شامل چه عنصرهایی هستند؟

(۱) خشکی و دریا، خشکی و دریا، سدیم، کلسیم و نیتروژن (۲) خشکی و دریا، داعماق زمین، پتاسیم، نیتروژن و فسفر

(۳) اعماق زمین- خشکی و دریا- پتاسیم، کلسیم و فسفر (۴) اعماق زمین- اعماق زمین- پتاسیم، نیتروژن و فسفر

تست ۴. همه گزینه های زیر درست است، به جز.....

(۱) پیشرفت صنایع، منجر به گسترش شهرها و روستاهای افزایش سطح رفاه در جامعه شد.

(۲) تامین نیازهای همه افراد، به همراه تولید همه دستگاه ها و ابزار آلات سبب شده است که سالانه حجم انبوهی از منابع شیمایی بهره برداری شود.

(۳) پراکندگی متوازن منابع در زمین نشان دلیل پیدایش تجارت جهانی است.

(۴) شیمی دان ها برای یافتن پاسخ پرسش های خود درباره منابع موجود در زمین، در پی کشف الگوها و روندهای موجود در رفتار مواد و عنصرها هستند.

تست ۵. کدام موارد از مطالبات زیر درست است؟

(الف) تولید مواد جدید، منجر به توسعه جوامع انسانی می شود اما دست کاری در مواد و تغییر خواص آنها، هیچ نتیجه مثبتی ندارد.

(ب) زمین، منبع عظیمی از هدایای ارزشمند و ضروری برای زندگی است.

(پ) تولید مواد نو با ویژگی های منحصر به فرد و دلخواه، زندگی مدرن و پیچیده امروزی را ممکن کرده است.

(ت) کشف و درک خواص مواد جدید، پرچم دار توسعه فناوری است.

(۱) (الف)، (پ) (۲) (ب)، (پ)، (ت) (۳) (ب)، (ت) (۴) (الف)، (پ)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۶. چند مورد از مطالب زیر نادرست است؟

الف) فولاد زنگ نزن به صورت خام و پس از استخراج از سنگ معدن، قابل استفاده برای تولید قاشق است.

ب) همه مواد از زمین به دست می آیند ولی همه آنها در زمین یافت نمی شوند.

پ) در ساختار کودهای شیمیایی، فقط سه عنصر نیتروژن، فسفر و پتاسیم به کار رفته است.

ت) مطابق پیش بینی ها در آینده، استخراج سوخت های فسیلی و مواد معنی با هم برابر است.

۱) ۴

۳) ۳

۲) ۲

۱) ۱

الگوها و روندها در رفتار مواد و عنصرها:

- شیمی دان ها با مشاهده مواد و انجام آزمایش های گوناگون به بررسی دقیق آن ها پرداخته تا میتوانند به اطلاعات بیشتر و دقیق تری از ویژگی ها و خواص مواد دست پیدا کنند.

- ایجاد ارتباط میان داده ها و اطلاعات حاصل از بررسی مواد و یافتن الگوها و روند ها گامی مهم در پیشرفت علم است زیرا برآ اساس آن می توان به رمز و راز هستی پی برد.

- علم شیمی: علم شیمی را میتوان مطالعه هدفار، منظم و هوشمندانه رفتار عنصرها و مواد برای یافتن روندها و الگوهای رفتار فیزیکی و شیمیایی آنها دانست.

- دانشمندان بر جسته و بزرگ، دانشمندانی هستند که میتوانند با بررسی دقیق اطلاعات و یافته های موجود درباره مواد و پدیده های

گوناگون، الگوها، روندها و روابط بین آنها را درک کنند و توضیح دهند. مندلیف یکی از آنها است که جدول دورهای را طراحی کرده است.

- عنصرها در جدول دورهای بر اساس بنیادیترین ویژگی آنها یعنی عدد اتمی (Z) چیده شده اند.

- در این جدول، عنصرهایی که آرایش الکترونی لایه ظرفیت اتم آنها مشابه است، در یک گروه جای گرفته اند.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

۵

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

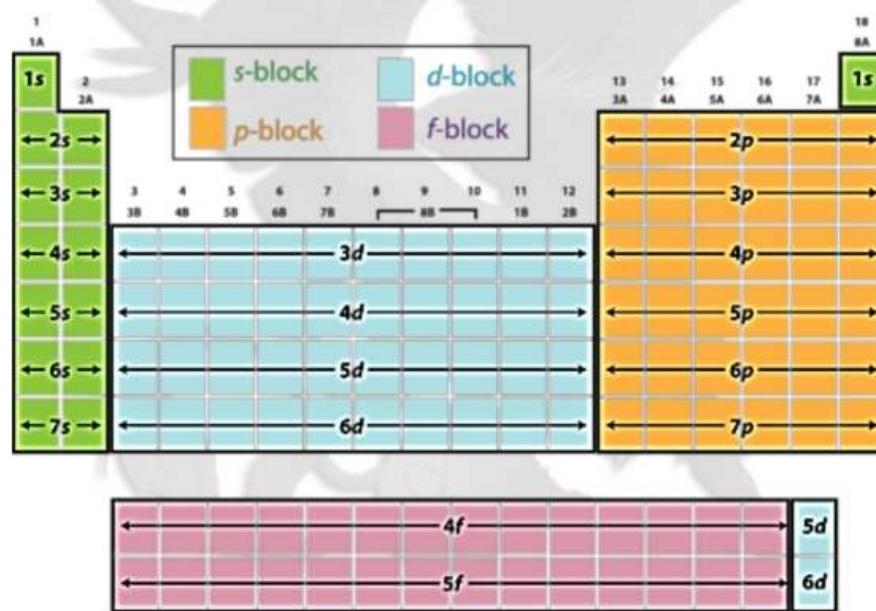
یادآوری:

عدد اتمی:

تعریف دوره:

تعریف گروه:

نکات جدول تناوبی:

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

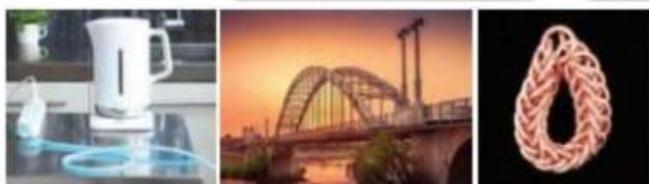
۶ جزو درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای ایزومینی را بدانیم

شیمی یازدهم

- جدول دورهای عنصرها، نمایشی بی نظیر از چیدمان عنصرها بوده و همانند یک نقشه راه برای شیمیدان هاست که به آنها کمک می کند حجم انبوهی از مشاهده ها را سازماندهی و تجزیه و تحلیل کنند تا الگوهای پنهان در رفتار عنصرها را آشکار نمایند.
- جدول شامل ۷ دوره و ۱۸ گروه است.
- عنصرهای جدول دوره ای را بر اساس رفتار آنها می توان در سه دسته شامل فلز، نافلز و شبیه فلز جای داد.
- هلیم با اینکه در گروه ۱۸ جدول دوره ای عنصرها جای دارد، اما عنصری از دسته S است و آرایش الکترونی لایه ظرفیت آن با دیگر گازهای نجیب متفاوت است.
- فلزهای دسته d به فلزهای واسطه معروف اندک حالی که فلزهای دسته S و p به فلزهای اصلی شهرت دارند.

تمرین ۱. برخی کاربرد فلزها مبتنی بر ویژگی آنهاست. هر کاربرد کدام ویژگی فلز را نشان می دهد؟

- تعیین موقعیت (دوره و گروه) یک عنصر در جدول دوره ای، کمک شایانی به پیش بینی خواص و رفتار آن می کند.
- با بررسی رفتار عناصر می توان ضمن دسته بندی آن ها، به روندها و الگوهای موجود در خواص آنها بی برد.
- دسته بندی عناصر در جدول تناوبی بر اساس رفتار آن ها؛ فلز، نافلز و شبیه فلز

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

۷ جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

ویرگی های چند عنصر از گروه ۱۴ جدول دوره ای:

سیلیسیم (Si)

کربن (C)

- سطح آن تیره است.
- رسانایی الکتریکی کمی دارد.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون به اشتراک می گذارد.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون به اشتراک می گذارد.
- در اثر ضربه خرد می شود.
- شکننده است و در اثر ضربه خرد می شود.
- در اثر ضربه خرد می شود.
-

قلع (Sn)

ژرمانیم (Ge)

- رسانایی الکتریکی کمی دارد.
- رسانایی گرمایی و الکتریکی بالایی دارد.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون از دست می دهد.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون به اشتراک می گذارد.
- در اثر ضربه شکل آن تغییر می کند اما خرد نمی شود.
- در اثر ضربه خرد می شود.
-

سرب (Pb)

- جامدی شکل پذیراست.
- رسانای خوب گرما و الکتریسیته است.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون از دست می دهد.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

رفتار مشترک سه عنصر کلر، گوگرد و فسفر (سه نافلز):

- جریان برق و گرمای را عبور نمی دهند.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون به اشتراک می گذارند یا می گیرند.
- در اثر ضربه خرد می شوند.
- سطح آنها درخشنان نبوده بلکه کدر است.

رفتار مشترک سه عنصر آلومینیم، منیزیم و سدیم (سه فلز):

- رسانایی گرمایی و الکتریکی بالایی دارند.
- در واکنش با دیگر اتم ها الکترون از دست می دهند.
- در اثر ضربه تغییر شکل می دهند ولی خرد نمی شوند.
- سطح درخشانی دارند.

تمرین ۲. جدول زیر را تکمیل کنید.

نماد شیمیایی												خواص فیزیکی یا شیمیایی
Ge	Pb	P	Mg	Cl	Sn	Al	Na	S	Si	C		
												رسانایی الکتریکی
												رسانایی گرمایی
												سطح صیقلی
												چکش خواری
												تمایل به مبادله یا اشتراک الکترون

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدسی

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تمرين ۳. در گروه ۱۴ از بالا به پایین خصلت فلزی چگونه تغییر می کند؟

تمرين ۴. روند تغییر خصلت فلزی و نافلزی در دوره سوم جدول دوره ای چگونه است؟

تمرين ۵. کدام عنصر در گروه اول جدول دوره ای خصلت فلزی بیشتری دارد؟

تمرين ۶. عبارت زیر را با خط زدن واژه نادرست در هر مورد، کامل کنید.

در هر دوره از جدول دوره ای، از چپ به راست از خاصیت (فلزی - نافلزی) کاسته و به خاصیت (نافلزی - فلزی) افزوده

می شود. در گروه های ۱۵، ۱۶ و ۱۷ عناصر (بالاتر - پایین تر) خاصیت نافلزی بیشتری دارند زیرا از بالا به پایین

خاصیت (نافلزی - فلزی) زیاد می شود.

- از خاصیت نیمه رسانایی عنصر سیلیسیم در ساخت دستگاه های الکترونیکی مانند تلویزیون، رایانه، تلفن همراه و ماشین حساب استفاده می شود.

• آهن در طبیعت به صورت کانه هماتیت یافت می شود.

• خواص فیزیکی شبیه فلزها بیشتر به فلزها شبیه بوده در حالی که رفتار شیمیایی آنها همانند نافلزها است.

• شبیه فلزات جدول تناوبی عبارتند از: بور (B)، سیلیسیم (Si)، ژرمانیم (Ge)، آرسنیک (As)، آنتیموآن (Sb)، تلوریم

(At)، پولونیم (Po) و استاتین (Te)

قانون دوره ای عناصر:

خواص فیزیکی و شیمیایی عنصرها از یک تناوب به تناوب بعدی به صورت دوره ای تکرار می شود.

- همه ۱۱۸ عنصر جدول دوره ای شناسایی و توسط آیوپاک تأیید شده است، تنها راه افزایش شمار عنصرها، تهیه و تولید آن ها به صورت ساختگی است.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

شارل ژان شیمی دان فرانسوی در سال ۱۹۲۷ با کنار هم چیدن عنصرهای شناخته شده در زمان خود، الگویی ارائه کرد که بر اساس آن می توان عنصرهای با عدد اتمی بزرگتر از ۱۱۸ را نیز طبقه بندی کرد. ملاک روش پیشنهادی ژان قرار گیری عناصر بر اساس آخرین زیرلایه پرشده در لایه ظرفیت عناصر است.

قست ۷. کدام یک از گزینه های زیر نادرست است؟

- (۱) مندلیف، با بررسی دقیق عناصرها و کشف الگوها و روند های میان آن ها، جدول دوره ای عناصر را طراحی کرد.
- (۲) جدول دوره ای عناصرها به شیمی دان ها کمک می کند که حجم انبوهی از مشاهدات خود را سازماندهی و تحزیه و تحلیل کنند.
- (۳) شیمی دان ها به کمک جدول دوره ای قادر خواهند بود که الگوهای پنهان موجود در رفتار عناصر را آشکار نمایند.
- (۴) عناصرها در جدول دوره ای بر اساس عدد جرمی (A) چیده شده اند.

قست ۸. کدام مطلب درست است؟

- (۱) در جدول دوره ای به طور کلی عناصرهایی که شمار الکترون های لایه ظرفیت اتم آن ها برابر است، در یک ردیف جای گرفته اند.

(۲) جدول دوره ای عناصرها، شامل ۱۸ دوره و ۷ گروه است.

- (۳) تعیین موقعیت یک عنصر در جدول دوره ای، کمک زیادی به پیش بینی خواص و رفتارهای آن عنصر می کند.
- (۴) عناصرهای جدول دوره ای را بر اساس رفتار آنها، به دو دسته فلزها و نافلزها تقسیم می کنند.

قست ۹. کدام موارد از مطالب زیر درباره روند تغییرات خصلت فلزی و خصلت نافلزی، در دوره ها و گروه های جدول دوره ای عناصر، نادرست است؟

- (الف) در گروه ۱۴ برخلاف گروه ۱، از بالا به پایین خصلت فلزی افزایش می یابد.
 - (ب) در دوره سوم از چپ به راست بر خصلت نافلزی افزوده شده و از خصلت فلزی کاسته می شود.
 - (پ) اولین عنصر گروه اول جدول دوره ای، بیشترین خصلت فلزی را دارد.
 - (ت) در دوره سوم جدول تناوبی، کلر بیشترین خصلت نافلزی را دارد.
- (۱) (ب)، (ت)
 - (۲) (الف)، (ب)
 - (۳) فقط (الف)
 - (۴) (الف)، (ب) و (ت)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۰. کدام یک از گزینه های زیر، نادرست است؟

(۱) عنصرهای گروه ۱۴ جدول تناوبی، همه در حالت فیزیکی جامد قرار دارند.

(۲) ۲۵٪ از عنصرهای تناوب سوم، در حالت فیزیکی گازی قرار دارند.

(۳) عنصرهای گروه اول جدول تناوبی، اغلب در حالت فیزیکی جامد قرار دارند.

(۴) تعداد عنصرهای فلزی جامد دوره سوم، با تعداد عنصرهای جامدی که فلز نیستند، برابر نیست.

تست ۱۱. گوگرد، جامدی رنگ و کلر با رنگ است. همچنین فسفر به رنگ دیده می شود.

(۱) زرد-جامدی-زرد-قرمز (۲) زرد-گازی-زرد-زرد (۳) زرد-گازی-زرد-سفید (۴) زرد-گازی-سفید-سفید

تست ۱۲. کدام آرایش الکترونی در مورد عنصرهای گروه چهاردهم جدول دوره ای عناصر، نادرست ذکر شده است؟

(۱) عنصر دوره دوم، گروه چهاردهم: $1s^2 / 2s^2 2p^2$

(۲) عنصر دوره چهارم، گروه چهاردهم: $1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^2 3p^6 3d^{10} / 4s^2 4p^2$

(۳) آرایش الکترونی لایه ظرفیت عنصر سرب با عدد اتمی ۸۲: $5s^2 5p^2$

(۴) عنصر هم دوره با کلر، گروه چهاردهم: $1s^2 / 2s^2 2p^6 / 3s^2 3p^2$

تست ۱۳. چند مورد از مطالب زیر درست هستند؟

الف) عنصری که در زیر لایه $n=3$ ، $l=1$ خود دارای سه الکترون است، خصلت نافلزی بیشتری نسبت به عنصر Cl دارد.

ب) در گروه ۱۴ جدول دوره ای، به جز قلع (Sn)، سرپ (pb)، سایر عنصرها در اثر ضربه خرد می شوند.

پ) اگر عنصر A متعلق به دسته P بوده و در لایه ظرفیت خود دارای ۴ الکترون باشد، رسانایی الکتریکی کمی خواهد داشت.

ت) در دوره سوم جدول دوره ای با کاهش شمار الکترون های لایه ظرفیت عنصرها، خصلت فلزی آن ها کاهش می یابد.

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۴. کدام موارد از مطالعه زیر درست است؟

الف) فلز قلع، خاصیت مفتول شدن دارد و در واکنش با دیگر اتم‌ها الکترون از دست می‌دهد.

ب) فلزها، براق هستند و جلای فلزی دارند.

ب) فسفر، واکنش پذیری نسبتاً بالایی دارد، به همین دلیل آن را در زیر آب نگهداری می‌کنند.

ت) خواص فیزیکی دومین عنصر از گروه ۱۴ جدول دوره ای بیشتر به نافلزها شبیه است.

- (۱) (الف)، (ب) (۲) (ب)، (پ)، (ت) (۳) (الف)، (پ)، (ب) (۴) (الف)، (ب)

تست ۱۵. پاسخ صحیح هر سه پرسش زیر در کدام گزینه آمده است؟

الف) وجود سطح صیقلی و درخشان در میان کدام دسته از عنصرها دیده می‌شود؟

ب) در میان عناصرهای گروه ۱۴، چند عنصر در واکنش با دیگر اتم‌ها، الکترون به اشتراک می‌گذارد؟

ب) نسبت تعداد الکترون‌ها در آخرين زيرليه p به تعداد الکترون‌ها در آخرين زيرليه p آخرين

عنصر فلزی تناوب ۳ برابر چند است؟

- (۱) فلزها- شبه فلزها- ۳- ۱ (۲) فلزها- شبه فلزها- ۳- ۲ (۳) فلزها- شبه فلزها- ۲- ۲ (۴) فقط فلزها- ۲- ۳

تست ۱۶. کدام یک از گزینه‌های زیر، در مورد جدول دوره ای عناصر که اکنون از آن استفاده می‌کنیم، نادرست است؟

(۱) دارای ۷ دوره و ۱۸ گروه است.

(۲) دارای ۱۱۸ عنصر است، به طوری که هیچ خانه‌ای در جدول خالی نیست.

(۳) قادر به طبقه‌بندی عناصری با عدد اتمی بیشتر از ۱۱۸ هم می‌باشد.

(۴) در عناصر موجود در این جدول، چهار زیرليه s، p، d و f الکترون می‌گيرند.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۷. عبارت کدام گزینه درست است؟

(۱) عنصرهایی با عدد اتمی ۱۲۰ و ۱۲۱ در آزمایشگاه های تحقیقاتی و مدرن، ساخته و شناسایی شده اند.

(۲) در حال حاضر، جستجو برای کشف عناصر طبیعی ادامه دارد و در آینده، تعداد بیشتری از عناصر طبیعی کشف خواهد شد.

(۳) در حال حاضر، روش افزایش شمار عناصرها، تهیه و تولید آنها به شیوه ساختگی و یا کشف آنها در طبیعت است.

(۴) در جدول دوره ای امروزی، امکان طبقه بندی عنصرهایی با عدد اتمی بالاتر از ۱۱۸ هم وجود دارد و نیازی به ارائه طبقه بندی جدید نیست.

تست ۱۸. کدام موارد از مطالب زیر درباره جدول دوره ای پیشنهادی ژانت درست است؟

الف) شارل ژانت، با کنار هم چیدن عناصرهای شناخته شده در زمان خود، الگویی برای طبقه بندی عناصرهایی با عدد اتمی بزرگ تر از ۱۱۸ ارائه کرد.

ب) جدول پیشنهادی ژانت بر اساس پرشدن تدریجی زیرلایه ها چیده شده است.

پ) این جدول قادر به توجیه رفتار عناصرهای فعلی جدول تناوبی نمی باشد.

ت) در ردیف های جدید جدول ژانت، زیرلایه پنجم پس از زیرلایه های ۵s، ۵p، ۵d و ۵f پر خواهد شد.

- (۱) (الف)، (ب) (۲) (الف)، (ب)، (ت) (۳) (ب)، (پ)، (ت) (۴) (ب)، (ت)

تست ۱۹. جدول پیشنهادی ژانت یا مدل کوانتمی اتم هم خوانی در این جدول، زیرلایه پنجم با نام زیرلایه دارای

گنجایش حداکثر الکترون است.

- (۱) داشت -g (۲) نداشت -g (۳) داشت -h (۴) داشت -g

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

رفتار عنصرها و شعاع اتم:

رفتارهای فیزیکی فلزها شامل داشتن جلا، رسانایی الکتریکی و گرمایی، خاصیت چکش خواری، شکل پذیری (مانند قابلیت ورقه و مقتلول شدن) و است. در حالی که رفتار شیمیایی فلزها به میزان توانایی اتم آنها به از دست دادن الکترون وابسته است. هر چه اتم فلزی در شرایط معین آسان تر الکترون از دست بدهد، خصلت فلزی بیشتری دارد و فعالیت شیمیایی آن بیشتر است.

- مطابق مدل کوانتومی، اتم را مانند کره ای در نظر می گیرند که الکترون ها پیرامون هسته و در لایه های الکترونی در حال حرکت اند. بنابراین می توان برای هر اتم شعاعی در نظر گرفت و آن را اندازه گیری کرد.
- تعیین اندازه اتم همانند جرم آن بسیار دشوار است. یکی از راه های اندازه گیری شعاع اتم، اندازه گیری فاصله بین هسته های دو اتم یکسان است که با هم پیوند کووالانسی داده اند. نصف این فاصله را شعاع اتم در نظر می گیرند.

شعاع کووالانسی و شعاع واندر والسی و رابطه بین آن ها:

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

Note: The strip at the bottom represents theoretical extensions beginning with atomic number 121 and ending with atomic numbers 169 & 170.

Charles Janet's Left-Step Periodic Table

	s	p	d	f	t	
1	2					
H	He					
3	4					
Li	Be					
5	6	7	8	9	10	11
B	C	N	O	F	Ne	Na
12	13	14	15	16	17	18
Mg	Al	Si	P	S	Cl	Ar
19	20	21	22	23	24	25
K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn
26	27	28	29	30	31	32
Fe	Co	Ta	W	Ru	Rh	Ro
33	34	35	36	37	38	39
Cr	Mo	Ta	W	Ru	Rh	Ro
40	41	42	43	44	45	46
Ti	V	Nb	Mo	Ta	W	Re
47	48	49	50	51	52	53
48	49	50	51	52	53	54
55	56	57	58	59	60	61
56	57	58	59	60	61	62
57	58	59	60	61	62	63
58	59	60	61	62	63	64
59	60	61	62	63	64	65
60	61	62	63	64	65	66
61	62	63	64	65	66	67
62	63	64	65	66	67	68
63	64	65	66	67	68	69
64	65	66	67	68	69	70
65	66	67	68	69	70	71
66	67	68	69	70	71	72
67	68	69	70	71	72	73
68	69	70	71	72	73	74
69	70	71	72	73	74	75
70	71	72	73	74	75	76
71	72	73	74	75	76	77
72	73	74	75	76	77	78
73	74	75	76	77	78	79
74	75	76	77	78	79	80
75	76	77	78	79	80	81
76	77	78	79	80	81	82
77	78	79	80	81	82	83
78	79	80	81	82	83	84
79	80	81	82	83	84	85
80	81	82	83	84	85	86
81	82	83	84	85	86	87
82	83	84	85	86	87	88
83	84	85	86	87	88	89
84	85	86	87	88	89	90
85	86	87	88	89	90	91
86	87	88	89	90	91	92
87	88	89	90	91	92	93
88	89	90	91	92	93	94
89	90	91	92	93	94	95
90	91	92	93	94	95	96
91	92	93	94	95	96	97
92	93	94	95	96	97	98
93	94	95	96	97	98	99
94	95	96	97	98	99	100
95	96	97	98	99	100	101
96	97	98	99	100	101	102
97	98	99	100	101	102	103
98	99	100	101	102	103	104
99	100	101	102	103	104	105
100	101	102	103	104	105	106
101	102	103	104	105	106	107
102	103	104	105	106	107	108
103	104	105	106	107	108	109
104	105	106	107	108	109	110
105	106	107	108	109	110	111
106	107	108	109	110	111	112
107	108	109	110	111	112	113
108	109	110	111	112	113	114
109	110	111	112	113	114	115
110	111	112	113	114	115	116
111	112	113	114	115	116	117
112	113	114	115	116	117	118
113	114	115	116	117	118	119
114	115	116	117	118	119	120
115	116	117	118	119	120	121
116	117	118	119	120	121	122
117	118	119	120	121	122	123
118	119	120	121	122	123	124
119	120	121	122	123	124	125
120	121	122	123	124	125	126
121	122	123	124	125	126	127

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تمرين ۷. با توجه به جایگاه عنصرهای لیتیم، سدیم و پتاسیم (فلزهای قلیابی) در جدول دوره ای، پیش بینی کنید در واکنش با گاز کلر، اتم های کدام یک آسان تر الکترون از دست خواهد داد؟ چرا؟

تمرين ۸. تصویر زیر واکنش این فلزها با گاز کلر را در شرایط یکسان نشان می دهد. آیا داده های این تصویر پیش بینی شما را تأیید می کند؟

الف) لیتیم

ب) سدیم

پ) پتاسیم

رابطه بین انرژی نور و طول موج آن:

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۱۷

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

- هرچه شعاع اتمی یک فلز بزرگتر باشد، آسانتر الکترون از دست می‌دهد.
 - تولید نور، آزادسازی گرما، تشکیل رسوب و خروج گاز نشانه‌هایی از تغییر شیمیایی هستند. هرچه شدت نور یا آهنگ خروج گاز آزاد شده بیشتر باشد، واکنش شیمیایی سریعتر و شدیدتر بوده و واکنش دهنده فعالیت شیمیایی بیشتری دارد.
- تمرین ۹.** جدول زیر را کامل کنید و توضیح دهید بین شمار لایه‌های الکترونی با شعاع اتم چه رابطه‌ای وجود دارد؟

نماد شیمیایی عنصر	Li	Na	K
آرایش الکترونی فشرده			
نماد آخرين زيرلايه			
تعداد لایه‌های الکترونی در اتم			
شعاع اتمی	۱۳۴	۱۵۴	۱۹۶

تمرین ۱۰. با توجه به جدول زیر، پیش‌بینی کنید اتم کدامیک از فلزهای گروه دوم (فلزهای قلیایی خاکی) جدول دوره‌ای در

واکنش با نافلزها، آسان‌تر به کاتیون M^{2+} تبدیل می‌شود؟ چرا؟

نام و نماد شیمیایی فلز	Mg	منیزیم	Ca	کلسیم	Sr	استرانسیم
شعاع اتمی (پیکومتر)	۱۳۰	۱۷۴	۱۹۲			

- در جدول دوره‌ای، در یک دوره از چپ به راست شعاع اتمی کاهش و در یک گروه از بالا به پایین شعاع اتمی افزایش می‌یابد. (دلیل؟)
- نافلزها در واکنش‌های شیمیایی برخلاف فلزها تمایل دارند با گرفتن الکترون به آئیون تبدیل شوند.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تمرین ۱۱. جدول زیر را کامل کنید و بگویید کدام هالوژن واکنش پذیرتر است. چرا؟

نماد شیمیابی عنصر	F	Cl	Br
آرایش الکترونی فشرده			
نماد آخرين زيرلايه			
تعداد لايه های الکترونی در اتم			
شعاع اتمی	۱۳۴	۱۵۴	۱۹۶

تمرین ۱۲. چه نتایجی از جدول رو برو می توان گرفت؟

شرط و اکنش با هیدروژن	نام هالوژن
حتی در دمای -200°C درجه سانتی گراد به سرعت واکنش می دهد	فلوئور
در دمای اتاق به آرامی واکنش می دهد	کلر
در دمای 200°C درجه سانتی گراد واکنش می دهد	برم
در دمای بالای 400°C درجه سانتی گراد واکنش می دهد	ید

تمرین ۱۳. چه رابطه ای مابین خصلت نافلزی و شعاع اتمی وجود دارد؟

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

- به دلیل واکنش پذیری بالای فلز سدیم، جلای نقره ای فلز سدیم در مجاورت هوا به سرعت از بین می رود و سطح آن کدر می شود.
- در معماری اسلامی، گنبد و گلدسته شماری از اماکن مقدس را با ورقه های نازکی از طلا تزیین می کنند زیرا واکنش پذیری آن با اکسیژن هوا بسیار کم بوده و دچار تغییر رنگ نمی شود.
- فلز سدیم نرم است و با چاقو بریده شده و به سرعت در هوا تیره می شود اما آهن فلزی محکم است و از آن برای ساخت در و پنجره فلزی استفاده می شود. این فلز با اکسیژن در هوای مرطوب به کندی واکنش می دهد و به زنگ آهن تبدیل می شود. این در حالی است که طلا در گذر زمان جلای فلزی خود را حفظ می کند و همچنان خوش رنگ و درخشان باقی می ماند.
- مقایسه واکنش پذیری چند عنصر:

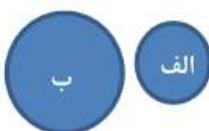

تست ۲۰. هر چه اتم فلزی در شرایط معین آسان تر الکترون خصلت فلزی دارد و فعالیت شیمیایی آن است.

- (۱) بگیرد- کمتری- بیشتر
 (۲) از دست بددهد- بیشتری- بیشتر
 (۳) بگیرد- بیشتری- بیشتر
 (۴) از دست بددهد- کمتری- بیشتر

تست ۲۱. کدام یک از گزینه های رویه رو درباره شکل رویه رو نادرست است؟

- (۱) مطابق مدل کوانتمومی، اتم مانند کره ای است که الکترون ها پیرامون هسته و در

لایه های الکترونی در حال حرکت اند

- (۲) برای هر اتمی، می توان شعاعی در نظر گرفت و آن را اندازه گیری کرد
 (۳) هر چه شعاع یک اتم بزرگ تر باشد، اندازه آن اتم بزرگ تر است
 (۴) شکل داده شده، مقایسه نسبی شعاع اتمی لیتیم و پتاسیم را نشان می دهد و شکل
 (الف) نشان دهنده شعاع اتم پتاسیم است.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۲۰

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۲۲. چند مورد از مطالب زیر در مورد عناصر گروه اول نادرست است؟

الف) عنصرهای این گروه خصلت فلزی، بیشتری از عنصرهای هم ردیف خود در گروه دوم جدول دوره ای دارند.

ب) آخرين زير لايه سومين عنصر واقع در ستون عنصرهای گروه اول، دارای مشخصات $I=1$ ، $N=4$ است.

پ) فلزهای قلیابی جز واکنش پذیرترین عنصرهای فلزی به شمار می آیند، به طوری که در هر دوره فعال ترین عنصر فلزی متعلق به آنها است.

ت) شدت انجام واکنش سدیم با گاز کلر بیشتر از شدت انجام واکنش پتابسیم با گاز فلورور است

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

تست ۲۳. کدام یک از گزینه های زیر درباره شرایط واکنش هالوژن با گاز هیدروژن، درست است؟

(۱) فلورور: در دمای -200°C درجه سانتی گراد به کندی با گاز H_2 واکنش می دهد.

(۲) ید: در دمای 500°C درجه سانتی گراد با گاز H_2 واکنش نمی دهد.

(۳) کلر: در دمای 25°C درجه سانتی گراد با آرامی با گاز H_2 واکنش می دهد.

(۴) بر: در دمای 100°C درجه سانتی گراد با گاز H_2 وارد واکنش می شود.

تست ۲۴. هرچه تعداد لایه های الکترونی باشد خصلت نافلزی می یابد. در نتیجه در یک گروه از پایین به بالا

خصلت نافلزی می شود.

(۱) کمتر-افزایش-زیاد (۲) بیشتر-کاهش-کمتر (۳) کمتر-افزایش-کمتر (۴) بیشتر-افزایش-زیاد

تست ۲۵. کدام یک از گزینه های زیر درباره فلزهای دسته d نادرست است؟

(۱) این دسته از فلزها، رفتاری شبیه فلزهای دسته s و p دارند (۲) رسانای جریان الکتریکی و گرمایی هستند.

(۳) خاصیت چکش خواری دارند اما قابلیت ورقه شدن ندارند (۴) هر کدام از این فلزها، رفتارهای ویژه ای دارند

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۲۶. کدام یک از گزینه های زیر درباره روند تغییر واکنش پذیری عنصرها نادرست است؟

- (۱) فعال ترین فلزها در سمت چپ و فعال ترین نافلزها در سمت راست هر دوره (قبل از گاز نجیب) قرار گرفته اند.
- (۲) در گروه های نافلزی این دوره، کاهش شعاع اتمی و همچنین کاهش خصلت نافلزی، سبب افزایش واکنش پذیری می شود.
- (۳) آخرین عنصر این تناوب، کمترین واکنش پذیری را در میان عنصرهای این تناوب دارد.
- (۴) در گروه های فلزی این دوره، با کاهش شعاع اتمی و هم چنین، کاهش خصلت فلزی، واکنش پذیری، کاهش می یابد.

تست ۲۷. کدام موارد از مطالبات زیر درست است؟

- الف) فلز سدیم در مجاورت هوا با گاز اکسیژن واکنش داده و ترکیب Na_2O را تولید می کند.
- ب) رنگ نور تولید شده در اثر واکنش فلزهای سدیم، لیتیم و پتاسیم با گاز کلر به ترتیب قرمز، زرد و بنفش است.
- پ) از عنصر آهن به علت مقاومت بالا در برابر زنگ زدگی، برای تولید در و پنجره های فلزی استفاده می شود.
- ت) برای تولید لامپ چراغ جلو خودروها، از فعال ترین نافلزها استفاده می شود.

- (۱) فقط (ت)
- (۲) (الف)، (ب)، (ت)
- (۳) (الف)، (ت)
- (۴) (الف)، (ب)، (ت)

دبایی رنگی با عنصرهای دسته d:

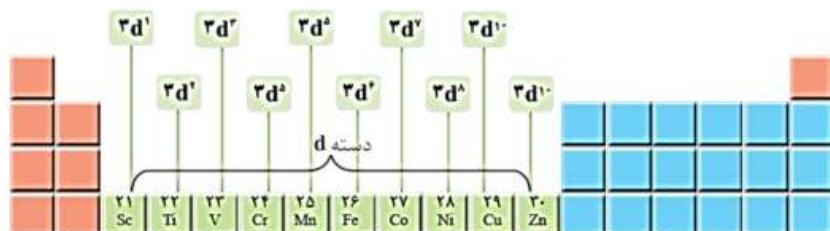
- صنعت شیشه گری در ایران قدمت تاریخی دارد که یافته های باستان شناسی در شمال غرب ایران و کاوش های انجام شده در شوش و لرستان این امر را تأیید می کنند.
- یاقوت همان آلومینیم اکسید است که در ساختار آن برخی از یون های آلومینیم با یون های Cr^{3+} جایگزین شده و رنگ سرخ زیبای یاقوت را ایجاد کرده است. با عبور نور سفید از یک یاقوت، طول موج های بلندتر آن یعنی رنگ سرخ بازتاب می شود.
- در فلزات واسطه خارجی (عناصر دسته d) زیر لایه d در حال پرشدن است. اغلب این فلزات در طبیعت به شکل ترکیب یونی اکسید، کربنات و ... یافت می شوند. مثال Fe_2O_3 و FeO

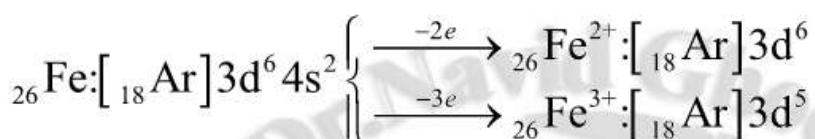
جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

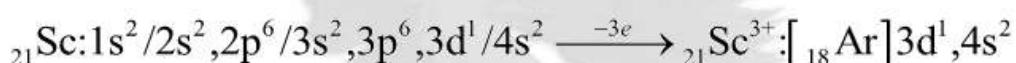
شیمی یازدهم

- فلزهای دسته d به هنگام تشکیل کاتیون، الکترونهای بیرونی ترین زیر لایه خود را از دست می دهند.

- اغلب فلزهای واسطه با تشکیل کاتیون به آرایش گاز نجیب دست نمی یابند. در حالی که کاتیون حاصل از فلزهای اصلی اغلب به آرایش پایدار گاز نجیب می رسد.
- در شیشه های به رنگ قهوه ای از یون نیکل (II)، رنگ سبز روشن از یون کروم (III)، رنگ سبز تیره از یون آهن (II).
- رنگ آبی تیره از یون کبات (II)، رنگ آبی روشن از یون مس (II) و رنگ بنفش از یون منگنز (III) استفاده می شود.
- از اسکاندیم در تلویزیون رنگی و برخی شیشه ها استفاده می شود.

تمرین ۱۴. جدول زیر را کامل کنید.

نماد فلز / یون	آرایش الکترونی	نماد فلز / یون	آرایش الکترونی
$^{23}_{\text{V}}$		$^{24}_{\text{Cr}}$	
V^{2+}		Cr^{2+}	
V^{3+}		Cr^{3+}	

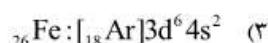
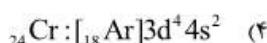
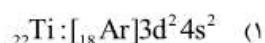
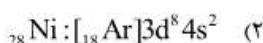
جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۲۸. آرایش الکترونی کدام یک از فلزات واسطه، نادرست نشان داده شده است؟

تست ۲۹. اگر عنصری دارای عدد اتمی ۲۸ باشد، عنصر واسطه ردیف چهارم جدول دوره ای بوده و شماره گروه آن برابر است.

- (۱) نهمین، ۸ (۲) هفتمین، ۱۰ (۳) هفتمین، ۸ (۴) هشتمین، ۱۰

تست ۳۰. در آرایش الکترونی دومین عنصر واسطه ردیف چهارم جدول دوره ای، چند زیرلایه دو الکترونی وجود دارد؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

تست ۳۱. در هفتمین عنصر واسطه دوره چهارم جدول دوره ای عناصر، مجموع الکترون های ظرفیتی چند است؟

- (۱) ۲۲ (۲) ۹ (۳) ۱۰ (۴) ۱۶

تست ۳۲. شمار الکترون های موجود در زیرلایه ۳d چهارمین عنصر واسطه دوره چهارم جدول دوره ای عناصر، چند واحد کمتر از شمار الکترون های لایه ظرفیت نهمین عنصر واسطه دوره چهارم است؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

تست ۳۳. چند مورد از مطالب زیر درست است؟

الف) فلزهای دسته d به هنگام تشکیل کاتیون، الکترون های موجود در بیرونی ترین زیرلایه خود (زیرلایه d) را از

دست می دهند.

ب) اتم اغلب فلزهای واسطه، با تشکیل کاتیون به آرایش الکترونی گازنجیب دست می یابند.

پ) آرایش الکترونی یون Zn^{2+} به $3d^{10}$ و آرایش الکترونی یون Al^{3+} به $2p^6$ ختم می شود.

ت) یون Fe^{2+} زیرلایه ۳d نیمه پر دارد و یون Fe^{3+} تعداد الکترون هایی برابر با تعداد الکترون های اتم V دارد.

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۳۴. کدام یک از عبارت‌های زیر درباره فلز اسکاندیم ($_{21}\text{Sc}$) درست است؟

(۱) شماره دوره و گروه این فلز با یک دیگر برابر است.

(۲) اسکاندیم، نخستین عنصر واسطه جدول دوره ای است و در وسائل خانه مانند تلویزیون رنگی و برخی شیشه‌ها وجود دارد.

(۳) بار کاتیون تشکیل شده توسط این عنصر، هم اندازه با بار کاتیون تشکیل شده توسط ^{38}Sr است.

(۴) آرایش الکترونی فشرده اسکاندیم به صورت $[_{18}\text{Ar}]3\text{d}^14\text{s}^2$ و آرایش الکترونی فشرده کاتیون آن $[_{18}\text{Ar}]3\text{d}^1$ است

تست ۳۵. آرایش الکترونی زیرلايه‌ها پس از زیرلايه $^{3p}6$ در گونه‌های $^{24}\text{Cr}^{3+}$, $^{23}\text{V}^{2+}$, $^{24}\text{Cr}^{3+}$ و Cr^{3+} در کدام گزینه به درستی نوشته شده است؟

$3\text{d}^5, 4\text{s}^1 - 3\text{d}^2 - 3\text{d}^3 - 3\text{d}^3$ (۲)

$3\text{d}^4, 4\text{s}^2 - 3\text{d}^2 - 3\text{d}^2 - 3\text{d}^3$ (۱)

$3\text{d}^5, 4\text{s}^2 - 3\text{d}^2 - 3\text{d}^4 - 3\text{d}^3$ (۴)

$3\text{d}^5, 4\text{s}^1 - 3\text{d}^1 - 3\text{d}^4 - 3\text{d}^2$ (۳)

تست ۳۶. در آرایش الکترونی کدام بون، شمار الکترون‌های زیرلايه 3d بیشتر است؟

$^{27}\text{Co}^{2+}$ (۴)

$^{28}\text{Ni}^{2+}$ (۳)

$^{25}\text{Mn}^{3+}$ (۲)

$^{26}\text{Fe}^{2+}$ (۱)

تست ۳۷. آرایش الکترونی یون A^{3+} ، به زیرلايه $3\text{d}3$ ختم می‌شود. در اتم A، مجموع شمار الکترون‌های زیرلايه‌های 3d و 3p کدام است؟

۱۱ (۴)

۱۰ (۳)

۹ (۲)

۸ (۱)

تست ۳۸. در یون $^{22}\text{Ti}^{4+}$ ، آخرین زیرلايه، دارای چند الکtron است؟

۸ (۴)

۴ (۳)

۲ (۲)

۶ (۱)

تست ۳۹. آرایش الکترونی کدام گزینه را می‌توان به آخرین زیرلايه یک کاتیون پایدار نسبت داد؟

4p^5 (۴)

3d^3 (۳)

4s^2 (۲)

3p^4 (۱)

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۴۰. عدد جرمی اتم A برابر ۵۵ و اختلاف شمار الکترون ها و نوترون ها در یون دوبار مثبت آن، برابر ۷ است. آرایش الکترونی یون دوبار مثبت این اتم، به کدام زیرلایه ختم می شود؟

۴) $4s^2$

۳) $3d^3$

۲) $3d^4$

۱) $3d^5$

تست ۴۱. کدام موارد از عبارت های زیر درباره آرایش الکترونی یون های عنصرهای واسطه دوره چهارم، نادرست است؟

(الف) تعداد الکترون های موجود در زیرلایه $3d$ یون V^{3+} برابر تعداد الکترون های موجود در زیرلایه $4s$ اتم

Cu^{29} است.

(ب) آرایش الکترونی جفت کاتیون های Zn^{2+} و Cu^{+} و Mn^{3+} و Cr^{2+} یکسان است.

(پ) در آرایش الکترونی تمامی فلزات واسطه این دوره، زیرلایه $3d$ وجود دارد.

(ت) تعداد الکترون های آخرين زيرلایه در یون Co^{3+} برابر تعداد الکترون های لایه ظرفیت در اتم Cr^{24} است.

۴) الف و پ

۳) فقط پ

۲) الف، ب، پ

۱) فقط (الف)

تست ۴۲. کدام یک از عبارات زیر درست است؟

(۱) در اتم Ni^{28} تعداد الکترون ها با $=1=$ با تعداد الکترون های با $=2=$ برابر است.

(۲) در آرایش الکترونی یون هیچ کدام از عناصر واسطه، زیرلایه های d^4 و d^1 یافت ننمی شود.

(۳) عناصر واسطه موجود در تناوب پنجم، شامل ۱۰ عنصر هستند که در گروه های ۲ تا ۱۲ قرار دارند.

(۴) در ترکیب FeO ، تعداد الکترون های موجود در آخرين لایه آنیون با تعداد الکترون های موجود در آخرين زيرلایه کاتیون برابر است.

تست ۴۳. در عناصر واسطه ردیف چهارم جدول دوره ای، نسبت شمار عناصری که در آخرين زيرلایه خود دارای دو الکترون هستند، به شمار عناصری که شماره گروه آن ها زوج است، کدام است؟

۴) $\frac{8}{5}$

۳) $\frac{4}{3}$

۲) ۲

۱) $\frac{9}{5}$

تست ۴۴. در چه تعداد از عناصر دوره چهارم جدول دوره ای، در آرایش الکترونی لایه ظرفیت، زیرلایه نیمه پر وجود دارد؟

۴) ۳

۳) ۶

۲) ۴

۱) ۵

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۴۵. آرایش الکترونی کاتیون Zn^{2+}_{30} به ترتیب از راست به چپ با آرایش الکترونی کدام گونه یکسان بوده و شمار نوترون های آن با کدام گونه برابر است؟ (ریاضی - خارج - ۹۴)

تست ۴۶. فلزات واسطه در هر دوره از جدول تناوبی، در کدام گروه جای دارند و کوچکترین عدد اتمی ممکن برای این فلزها کدام است؟ (تجربی - خارج - ۹۶)

طلا فلزی ارزشمند:

- طلا فلزی ارزشمند و گرانبها است که افزون بر ویژگی های مشترک فلزها، ویژگی های منحصر به فردی نیز دارد. فلز طلا به اندازه ای چکش خوار و نرم است که چند گرم از آن رامی توان با چکش کاری به صفحه ای با مساحت چند متر مربع تبدیل کرد.
- در خاک معدن طلای زرشوران در آذربایجان غربی، میزان طلا حدود ۴ ppm است. در هر تن خاک این معدن، حدود ۴ گرم طلا وجود دارد. در مجتمع طلای موتنه اصفهان سالانه حدود ۳۰۰ کیلوگرم طلا استخراج می شود.
- کاربرد طلا: تهیه مداد، ساخت قطعات الکترونیکی در کامپیوتر، ویلچر برقی و...، لباس فضانوردی
- طلا جز محدود عناصری است که به صورت خالص در طبیعت یافت می شود (طلا که پاک است چه منتش به خاک است).
- طلا قابلیت تورق و مفتول شدن بالایی دارد و می توان از آن برگه های بسیار نازک و رشته های بسیار باریک (نخ طلا) تهیه کرد.
- ویژگی های منحصر به فرد طلا: رسانایی الکتریکی بالا و حفظ آن در شرایط دمایی، واکنش ندادن با گازهای موجود در هوایکره و مواد موجود در بدن انسان، بازتاب زیاد پرتوهای خورشیدی.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

- میزان مصرف طلا جهانی در سال ۴۰۰۰ تن است و موارد مصرف عبارتند از: زیورآلات و جواهرات، پشتونه ارزی، الکترونیک، دندان پزشکی و ...
- پسماند حاصل از استخراج طلا از معادن بسیار زیاد است زیرا مقدار طلا در معادن به ازای حجم خاک استخراج شده بسیار کم است. برای ساخت یک حلقه عروسی سه تن پسماند ایجاد می شود.
- در میان فلزها، تنها طلا به شکل کلوخه ها یا رگه های زرد لابه لای خاک یافت می شود.

تست ۴۷. کدام یک از گزینه های زیر نادرست است؟

- ۱) هر چند طلا در طبیعت به شکل فلزی و عنصری خود نیز یافت می شود، اما مقدار آن در معادن طلا بسیار کم است.
- ۲) طلا بسیار چکش خوار و نرم است و در اثر ضربه به آسانی خرد می شود.
- ۳) چند گرم از طلارا می توان با چکش خواری به صفحه ای با مساحت چند متر مربع تبدیل کرد.
- ۴) طلا ویژگی های مشترک فلزها، از جمله سطح درخشان، رسانایی گرمایی بالا و مقاومت الکتریکی کم را دارد.

تست ۴۸. کدام موارد از مطالب زیر نادرست است؟

- الف) گاز اکسیژن به راحتی قادر است فلز طلارا اکسید کرده و سطح آن را کدر گند.
- ب) استخراج طلا، برخلاف دیگر فعالیت های صنعتی، آثار زیست محیطی زیان باری بر جای نمی گذارد.
- پ) فرآیند استخراج و استفاده از طلا، پسماند زیادی تولید می کند، به طوری که برای ساخت یک عدد حلقه عروسی حدود سه تن پسماند ایجاد می شود.
- ت) طلا به علت رسانای الکتریکی بالا و مقاومت شیمیایی، در ساخت تجهیزات الکترونیکی مورد استفاده قرار می گیرد.

- (۱) (پ)، (ت) (۲) (الف)، (ب) (۳) (الف)، (ب)، (ت) (۴) فقط (ب)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

عنصرها به چه شکلی در طبیعت یافت می شوند؟

یافته ها نشان می دهد که اغلب عنصرها در طبیعت به شکل ترکیب یافت می شوند.

- برخی نافلزها مانند اکسیژن، نیتروژن، گوگرد و ... به شکل آزاد در طبیعت وجود دارند و وجود نمونه هایی از فلزهای نقره، مس، پلاتین نیز در طبیعت گزارش شده است
- بیشتر فلزها به شکل سولفید یا اکسید در طبیعت وجود دارند.
- آهن، الومینیم، منیزیم مس و کروم به ترتیب بیشترین میزان استخراج و مصرف را در جهان دارند.
- واکنش پذیری هر فلز، تمایل آن را برای انجام واکنش شیمیایی نشان می دهد. هرچه فلز واکنش پذیرتر باشد، تمایل آن برای انجام واکنش بیشتر است.
- هرچه فلز فعال تر باشد، میل بیشتری به ایجاد ترکیب دارد و ترکیب هایش پایدارتر از خودش است.
- هرچه واکنش پذیری فلزی بیشتر باشد، استخراج آن فلز دشوارتر است.
- در کشور ما فولاد مبارکه، مس سرچشمه، الومینیم ارak و منیزیم خراسان جنوبی از جمله مجتمع های صنعتی هستند که برای استخراج فلزها بنا شده اند.

تست ۴۹. اغلب عنصرها در طبیعت به شکل یافت می شوند. نافلزهایی همانند اکسیژن و گوگرد به شکل در طبیعت وجود دارند و وجود نمونه هایی از فلز نیز در طبیعت گزارش شده است.

- (۱) ترکیب، آزاد، پتانسیم (۲) آزاد، آزاد، مس (۳) ترکیب، ترکیب، سدیم (۴) ترکیب، آزاد، پلاتین

تست ۵۰. کدام یک از گزینه های زیر درست است؟

- (۱) نیتروژن، نافلزی بسیار واکنش پذیر است و در طبیعت فقط به شکل ترکیب دیده می شود.

(۲) به طور کلی هر چه یک فلز یا نافلز واکنش پذیری بیشتری داشته باشد، احتمال یافتن آن به شکل آزاد در طبیعت کمتر است.

- (۳) در میان فلزها، تنها طلا و نقره به شکل کلوخه ها یا رگه های زرد، لابه لای خاک یافت می شوند.

- (۴) فلزهای مس، نقره و پلاتین، همانند فلز سدیم به شکل آزاد در طبیعت یافت می شود.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

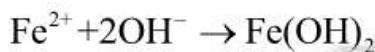
شیمی یازدهم

شناسایی یون های فلزی:

آهن:

- مهارت انسان در استفاده از فلز آهن، عمری بیش از ۳۰۰۰ سال دارد. با این حال، گسترش کاربرد آن به قرن ۱۴ باز می گردد، زمانی که کوره های ذوب گسترش پیدا کردند.
- آهن اغلب در طبیعت به شکل اکسید یافت می شود.
- فرایند صنعتی استخراج آهن در کوره بلند انجام می شود.
- شناسایی آهن در یک نمونه: چنانچه در اثر افزودن محلول سدیم هیدروکسید به محلولی در آن رسوب سبز لجنی تشکیل می شود که حکایت از وجود یون های Fe^{2+} در درون محلول دارد. چنانچه رسوب نارنجی رنگ در اثر افزودن محلول سدیم کلرید تشکیل شود نشان از وجود یون های Fe^{3+} در محلول دارد.

- رنگ آهن اکسید آهن با فرمول Fe_2O_3 است که چنانچه آن را در اسید هیدروکلریک حل کنیم و به محلول آن سدیم هیدروکسید بیافزاییم رسون نارنجی رنگ Fe(OH)_3 نشان از وجود یون های Fe^{3+} در محلول خواهد داشت.
- در اثر قرار دادن یک میخ آهنی در محلول مس (II) سولفات واکنش زیر رخ می دهد. در این واکنش به دلیل واکنش پذیری بیشتر آهن، الکترون از دست داده و به صورت یون وارد محلول می شود و یون های مس موجود در محلول الکترون های آزاد شده را دریافت کرده و به صورت فلز مس بر روی سطح میخ آهنی رسوب می کنند.

آهن (III) اکسید به عنوان رنگ قرمز در نقاشی به کار می رود.

- فلزهای سدیم و پتاسیم در حدود ۲۰۰ سال پیش شناسایی شده است در حالی که استفاده از فلز روی به حدود ۱۵۰۰ سال پیش و فلزهای مس و طلا به چند هزار سال پیش برمی گردد.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

واکنش پذیری			رفتار
ناچیز	کم	زیاد	
مس، روی	آهن، روی	سدیم، پتاسیم	نام فلز

تمرین ۱۵. با توجه به جدول به پرسش های مطرح شده پاسخ دهید.

الف) در شرایط یکسان کدام فلزها برای تبدیل شدن به کاتیون تمایل کمتری دارند؟

ب) در شرایط یکسان کدام فلز در هوای مرطوب، سریع تر واکنش می دهد؟

پ) تأمین شرایط نگهداری کدام فلزها دشوارتر است؟ چرا؟

تمرین ۱۶. درستی جمله زیر را بررسی کرده و بگویید کدام واکنش انجام می شود؟

"به طور کلی در هر واکنش شیمیایی که به طور طبیعی انجام می شود، واکنش پذیری فراورده ها از واکنش دهنده ها

کمتر است"

تمرین ۱۷. در هر یک از واکنش های زیر، واکنش پذیری مواد واکنش دهنده را با مواد فراورده مقایسه کنید.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

- برای استخراج فلز Fe از واکنش Fe_2O_3 با فلز سدیم یا عنصر کربن بهره می برند. از آنجا که دسترسی به کربن آسان تر است و صرفه اقتصادی بیشتری دارد، در فولاد مبارکه مانند همه شرکت های فولاد جهان، برای استخراج

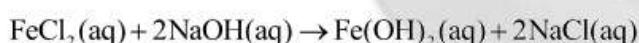
آهن از کربن استفاده می شود.

تمرین ۱۸. واکنش زیر را موازن کرده و بگویید از واکنش یک تن Fe_2O_3 با مقدار کافی از کربن، چند تن آهن تولید می شود؟

تست ۵۱. با استفاده از قطره چکان در یک لوله آزمایش حدود یک میلی لیتر از محلول آهن (II) کلرید را ریخته به آن قطره قطره محلول سدیم هیدروکسید اضافه می کنیم. کدام گزینه درباره واکنش انجام گرفته نادرست است؟

(۱) معادله نمادی موازن شده واکنش انجام گرفته به صورت زیر است:

(۲) در این واکنش، رسوب آهن (II) هیدروکسید تشکیل می شود.

(۳) رسوب رنگی تشکیل شده، نشان دهنده انجام یک واکنش شیمیایی است.

(۴) به وسیله محلول سدیم هیدروکسید می توان یون های $Fe^{2+}(aq)$ را رسوب داد.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

یادآوری:

تعریف مول:

عامل کسر تبدیل:

موازن و اکشن های شیمیایی:

دبایی واقعی واکنش ها:

تست ۵۲. درون یک بشر که حاوی محلول مس (II) سولفات است دو عدد میخ آهنی انداخته می شود. کدام گزینه درباره فرآیند

صورت گرفته نادرست است؟

- (۱) معادله نمادی واکنش انجام شده، به صورت $\text{CuSO}_4(\text{aq}) + \text{Fe}(\text{s}) \rightarrow \text{Cu}(\text{s}) + \text{FeSO}_4(\text{aq})$ انجام می شود
- (۲) در نتیجه واکنش، رسوب سرخ فام فلز مس بر روی میخ آهنی قرار می گیرد.
- (۳) از این آزمایش می توان نتیجه گرفت که واکنش پذیری و فعالیت شیمیایی فلز آهن، بیشتر از فلز مس است.
- (۴) برای جدا کردن آهن از ترکیب های آهن دار، می توان از واکنش فلز مس با آن ترکیب استفاده کرد.

تست ۵۳. به طور کلی در هر واکنش شیمیایی که به طور طبیعی انجام می شود، واکنش پذیری فراورده ها از واکنش دهنده ها است. طبق این جمله واکنش (الف) و به واکنش (ب) است.

- (۱) بیشتر، انجام پذیر، انجام ناپذیر
- (۲) بیشتر، انجام ناپذیر، انجام پذیر
- (۳) کمتر، انجام پذیر، انجام ناپذیر
- (۴) کمتر، انجام ناپذیر، انجام پذیر

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

تست ۵۴. کدام مطلب درست است؟

- (۱) واکنش پذیری هر عنصری به معنای تمایل آنم آن عنصر به انجام واکنش شیمیایی است.
- (۲) هرچه واکنش پذیری اتم های یک عنصر کمتر باشد، در شرایط یکسان تمایل آن برای تبدیل شدن به ترکیب بیشتر است.
- (۳) هرچه یک فلز فعال تر باشد، میل بیشتری به ایجاد یک ترکیب دارد و ترکیب های آن فلز، ناپایدارتر از خود فلز است.
- (۴) هرچه واکنش پذیری یک فلز بیشتر باشد، استخراج آن فلز آسان تر است.

تست ۵۵. کدام یک از عناصرهای زیر واکنش پذیر است؟

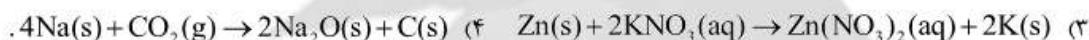
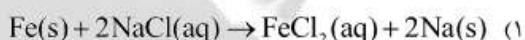
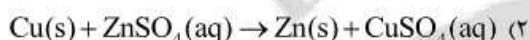
Cu (۴)

C (۳)

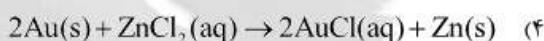
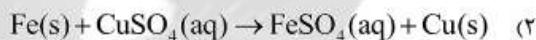
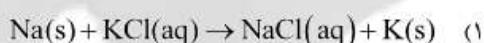
Fe (۲)

Ag (۱)

تست ۵۶. کدام یک از واکنش های زیر انجام ناپذیر است؟

تست ۵۷. کدام یک از واکنش های زیر انجام ناپذیر است؟

(۴) (الف)، (ب)، (ت)

(۳) (ت)

(۲) (الف)، (ت)

(۱) (الف)، (ب)

تست ۵۸. کدام یک از گزینه های زیر درست است؟

- (۱) فلزها، از جمله هدایای زمینی هستند که اغلب در طبیعت به حالت آزاد یا عنصری یافت می شوند.
- (۲) فولاد مبارکه، مس سرچشمه، آلومینیم اراک و منیزیم خراسان جنوبی از جمله مجتمع های صنعتی استخراج فلزها می باشند.

(۳) مقایسه واکنش پذیری فلزهای مس، آهن و طلا به صورت Cu>Fe>Au است.

(۴) در فولاد مبارکه برخلاف همه شرکتهای فولاد جهان برای استخراج آهن از کربن استفاده می شود.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهایای زمینی را بدانیم

تست ۵۹. کدام موارد از مطالب زیر، درباره فرایند استخراج آهن از سنگ معدن آن درست است؟

(الف) برای استخراج آهن از Fe_2O_3 می‌توان از کربن یا فلز سدیم استفاده کرد.

(ب) از آنجا که دسترسی به کربن آسان تر است و استفاده از آن صرفه اقتصادی بیشتری دارد، برای استخراج آهن از این عنصر استفاده می‌شود.

(پ) معادله واکنش استخراج آهن از سنگ معدن آن به وسیله کربن به صورت $2\text{FeO}(\text{s}) + \text{C}(\text{s}) \xrightarrow{\Delta} \text{CO}_2(\text{g}) + 2\text{Fe}(\text{s})$ است.

(ت) فرایند استخراج آهن از سنگ معدن آن به کمک فلز سدیم، به صورت $\text{Fe}_2\text{O}_3(\text{s}) + 3\text{Na}(\text{s}) \rightarrow 3\text{NaO}(\text{s}) + 2\text{Fe}(\text{s})$ است.

- (۱) (الف)، (ب)، (پ) (۲) (الف)، (ب)، (ت) (۳) (الف)، (ب) (۴) (ب)

تست ۶۰. از واکنش یک تن Fe_2O_3 با مقدار کافی از کربن، چند تن آهن تولید می‌شود؟ ($\text{Fe}=56, \text{O}=16: \text{g.mol}^{-1}$)

- (۱) ۰/۷ (۲) ۰/۳۵ (۳) ۷۰۰ (۴) ۰/۱۲۵

تست ۶۱. از واکنش ۴۰ گرم آهن (III) اکسید با مقدار کافی کربن، چند گرم آهن تولید می‌شود؟ ($\text{Fe}=56, \text{O}=16: \text{g.mol}^{-1}$)

- (۱) ۱۱۲ (۲) ۵۶ (۳) ۳۷ (۴) ۲۸

تست ۶۲. از واکنش ۶۰ گرم آهن (III) اکسید یا مقدار کافی کربن، چند لیتر گاز CO_2 در شرایط STP تولید می‌شود و چند

گرم کربن مصرف می‌شود؟

- (۱) ۱۳/۵ و ۲۴/۷۵ L (۲) ۶/۷۵ و ۱۲/۶ L (۳) ۶/۷۵ g و ۲۵/۲ L (۴) ۸/۴ L و ۱۳/۵ g

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۶۳. چند مورد از مطالعه زیر نادرست است؟

(الف) فلز آهن، یا محلول آبی رنگ مس (II) سولفات وارد واکنش می شود و در انتهای این واکنش، رسوبی قرمز رنگ تولید می شود.

(ب) واکنش های انجام شده در طبیعت، در جهت تولید فراورده های پایدارتر پیش می روند.

(پ) در میان فلزهای (Na, Ag, Fe, Cu)، استخراج فلز مس از سایر فلزها سخت تر است.

(ت) گاز آزاد شده در فرایند استخراج آهن به وسیله کربن، یا گاز آزاد شده در واکنش $C(s) + CuO(s) \rightarrow Cu(s) + CO(g)$ پکسان است.

۴

۳

۲

۱

درصد خلوص:

به مقدار درصد مقدار ماده خالص در کل ماده ناخالص، درصد خلوص گفته می شود

$$\frac{\text{مقدار ماده خالص}}{\text{کل مقدار ماده ناخالص}} \times 100 = \text{درصد خلوص}$$

همیشه مقدار موادی که انتظار می رود از یک واکنش به دست آید کمتر از مقدار محاسبه شده می شود. زیرا ممکن است مواد واکنش دهنده ناخالصی داشته باشند و یا نتوان فرآورده های حاصل را به طور کامل جمع آوری کرد و یا واکنش به طور کامل انجام نشود و گاهی نیز همزمان با آن، واکنش های ناخواسته دیگری انجام می شود.

به مقدار فرآورده به دست آمده از طریق محاسبات استوکیومتری مقدار نظری و به مقدار فرآورده که در اثر انجام واکنش به دست می آید مقدار عملی می گویند.

• همیشه مقدار عملی از مقدار نظری کوچک تر است.

• فرمول بازده درصدی واکنش از رابطه ریاضی زیر به دست می آید. معمولاً مقدار عملی در صورت سوال داده می شود و مقدار نظری را باید از روی داده مسئله محاسبه کرد.

$$\frac{\text{مقدار عملی}}{\text{مقدار نظری}} \times 100 = \text{بازده درصدی}$$

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تعريف بازده درصدی واکنش: شیمی دان ها برای محاسبه مقدار واقعی فراورده تولید شده در یک واکنش از مفهومی به نام بازده درصدی استفاده می کنند، (كمیتی که کارایی یک واکنش را نشان می دهد).

نکته:

- یکی از راه های تهیه سوخت سبز، استفاده از بقایای گیاهانی مانند تیشکر، سیب زمینی و ذرت است. واکنش بی هوازی تخمیر گلوکز، از جمله واکنش هایی است که در این فرآیند رخ می دهد:

- امروزه مزارع زیادی را برای تهیه سوخت سبز، روغن و خوراک دام به کشت ذرت اختصاص می دهند.
- $2\text{Al}(\text{s}) + \text{Fe}_2\text{O}_3(\text{s}) \rightarrow \text{Al}_2\text{O}_3(\text{s}) + 2\text{Fe}(\text{l})$ از واکنش ترمیت در صنعت جوشکاری استفاده می شود.
- یکی از روش های بیرون کشیدن فلز از لایه لای خاک، استفاده از گیاهان است. در این روش در معدن یا خاک دارای فلز، گیاهانی را می کارند که می توانند آن فلز را جذب کنند. سپس گیاه را برداشت می کنند، می سوزانند و از خاکستر حاصل، فلز را جداسازی می کنند.

- گیاه پالایی فرایندی است که در آن از گیاهان برای پالایش آب های سطحی، خاک و هوا استفاده می شود. ریشه های عمیق، برگ های پر پشت و قدرت جذب بالا به همراه باکتری های موجود در ریشه گیاهان به آنها اجازه می دهد تا آلاینده های موجود در آب را جذب، تغليظ یا تجزیه کنند. بدینه است یافتن گیاه مناسب برای پالایش هر آلاینده یکی از دشوارترین و مهمترین مراحل این فرایند است. درخت سپیدار، گل همیشه بهار، سنبل آبی و گل ختمی نمونه هایی از گیاهان مناسب برای گیاه پالایی است.

تمرین ۱۹. آهن در طبیعت به رصویر کانه همایت یافت می شود. اگر درصد خلوص این کانه برابر با ۷۰ درصد باشد، معنی آن چیست؟

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

نماد شیمیایی ماده	مقدار ماده (گرم)
Fe_2O_3	۴۰
(فرآورده ای که دانشجو به دست آورده) Fe	۱۹/۶
(فرآورده ای که انتظار داشتیم به دست آید) Fe	۲۸

تمرین ۲۰. با توجه به داده های جدول زیر، بازده درصدی واکنش را حساب کنید.

۸۰٪ تمرین ۲۱. از تخمیر $1/5$ تن گلوكز موجود در پسماندهای گیاهی، چند تن سوخت سبز (اتانول) تولید می شود. بازده واکنش را درصد در نظر بگيرید.

$$\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6(\text{aq}) \rightarrow 2\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}(\text{aq}) + 2\text{CO}_2(\text{g})$$

تمرین ۲۲. فلز آهن طبق واکنش زیر با محلول هیدروکلریک اسید واکنش می دهد. تیغ های فولادی به جرم ۱۰ گرم با خلوص ۹۵٪ را در مقدار کافی محلول هیدروکلریک اسید می اندازیم. حجم گاز هیدروژن تولید شده را در شرایط STP محاسبه کنید.

$$\text{Fe(s)} + 2\text{HCl(aq)} \rightarrow \text{FeCl}_2(\text{aq}) + \text{H}_2(\text{g})$$

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

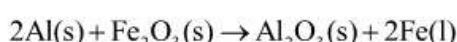
جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

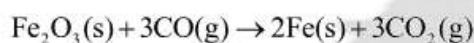

تمرین ۲۳. واکنش زیر را در نظر بگیرید. کدام فلز فعال تر است؟ آهن یا آلومینیم؟ چرا؟ برای تولید ۲۷۹ گرم آهن به چند گرم

آلومینیم با خلوص ۸۰ درصد نیاز است؟

تمرین ۲۴. از واکنش ۱۰ کیلوگرم Fe_2O_3 با گاز کربن مونوکسید طبق معادله زیر، ۵۲۰۰ گرم آهن به دست آمده است. بازده

درصدی واکنش را به دست آورید.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس
فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم
شیمی یازدهم

تمرین ۲۵. به توجه به داده های موجود در جدول زیر به سوالات پاسخ دهید.

نام شیمیابی	فلز	(ریال)	بیشترین مقدار فلز در یک کیلوگرم از فلز	درصد فلز در سنگ	معدن
Au	۱۲۰.....	۰/۱	۰/۰۰۲	۰/۰۰۲	
Ni	۸۲....	۳۸	۲	۰/۵	
Cu	۲۴۵...	۱۴	۰/۵	۵	
Zn	۱۵۵...	۴۰			

الف) در صورتی که در پالایش طلا به کمک گیاهان، در هر هکتار بتوان ۲۰ تن گیاه برداشت کرد. حساب کنید در هر

هکتار چند گرم طلا از زمین بیرون کشیده می شود؟

ب) یک کیلوگرم از گیاهی که برای پالایش نیکل به کار می رود، ۱۵۹ گرم خاکستر می دهد. درصد نیکل را در این خاکستر حساب کنید.

پ) چرا این روش برای استخراج فلز های روی و نیکل مقرن به صرفه نیست؟

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۴۰

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۶۴. دانشجویی در آزمایشگاه، واکنش آهن (III) اکسید با مقدار کافی کربن را در شرایط مناسب انجام داده و جدول زیر، نتایج پژوهش‌های وی را نشان می‌دهد. کدام گزینه نادرست است؟

شماره آزمایش	جرم واکنش دهنده، Fe_2O_3 (گرم)	جرم فراورده ای (فلز آهن)
۱	۴۰	۱۹/۵
۲	۴۰	۱۹/۶
۳	۴۰	۱۹/۷

- (۱) بر اساس محاسبه‌های استوکیومتری، انتظار می‌رود که ۲۸ گرم فراورده در این آزمایش تولید شود.
- (۲) مقدار جرمی که دانشجو به دست آورده است برابر مقدار نظری و مقدار جرمی که در محاسبات به دست می‌آید، مقدار عملی نام دارد.
- (۳) ممکن است آهن (III) اکسید ناخالص باشد یا همه مقدار آن وارد واکنش نشده باشد.
- (۴) این امکان وجود دارد که دانشجو نتوانسته باشد همه آهن تولید شده را جداسازی و جمع آوری کند.

تست ۶۵. مقدار نظری واکنش، مقدار فراورده ای است که با مصرف یک یا تمام واکنش دهنده‌ها تولید می‌شود و در واقع بیشترین مقدار در یک واکنش موازن شده، می‌باشد. مقدار نظری را می‌توان با استفاده از به دست آورد.

- (۱) بیشترین مقدار – فراورده ممکن – مجموع جرم واکنش دهنده‌ها
- (۲) مقدار کامل – فراورده قابل انتظار – محاسبات استوکیومتری
- (۳) مقدار کامل – فراورده قابل انتظار – مجموع جرم واکنش دهنده‌ها
- (۴) بیشترین مقدار – فراورده ممکن – محاسبات استوکیومتری

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۶۶. چند مورد از مطالب زیر، درست است؟

- الف) بازده درصدی نشان دهنده نسبت مقدار عملی و مقدار نظری است.
- ب) بازده درصدی واکنش‌های شیمیایی از صد کمتر است.
- پ) ممکن است هم زمان با واکنش مورد نظر، واکنش ناخواسته دیگری هم در حال انجام شدن باشد و بازده درصدی واکنش را کاهش دهد.

ت) عواملی مثل ناخالص بودن واکنش دهنده‌ها و یا کامل انجام نشدن واکنش‌ها، موجب می‌شود که مقدار واقعی فراورده از مقدار مورد انتظار آن کمتر باشد.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

تست ۶۷. کدام موارد از مطالب زیر درباره فرایند تخمیر گلوکز درست است؟

- الف) از جمله واکنش‌هایی است که در فرایند تهیه سبز رخ می‌دهد.
- ب) گلوکز با اکسیژن موجود در هوای ترکیب شده و اتانول را تولید می‌کند.
- پ) یکی از فراورده‌های این واکنش، به عنوان سوخت سبز مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- ت) تمامی ترکیب‌های شرکت کننده در این واکنش، به صورت محلول آبی هستند.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

تست ۶۸. چند مورد از مطالب زیر درباره واکنش ترمیت نادرست است؟

- الف) یکی از واکنش‌هایی است که در صنعت جوشکاری از آن استفاده می‌شود.
- ب) همه مواد در این واکنش، حالت فیزیکی جامد دارند.
- پ) از فلز آهن جامد تولید شده در واکنش ترمیت، برای جوش دادن خطوط راه آهن استفاده می‌شود.
- ت) آلومینیم قادر است آهن را از ترکیب با اکسیژن خارج کند.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۶۹. کدام یک از عبارت‌های زیر درباره روش تهیه یک فلز با استفاده از گیاهان، درست نیست؟

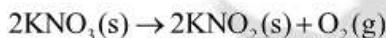
- (۱) برای استخراج فلز طلا از لای خاک، می‌توان از این روش استفاده کرد.
- (۲) در این روش، در معدن یا خاک دارای فلز، گیاهانی را می‌کارند که می‌توانند آن فلز را جذب کنند.
- (۳) پس از برداشت گیاه، آن را می‌سوزانند و از خاکستر تولید شده، فلز را جداسازی می‌کنند.
- (۴) در صد خلوص فلز در خاکستر تولید شده، برابر ۱۰۰ درصد است.

تست ۷۰. مقایسه میزان واکنش پذیری عنصرهای Mg، Fe، Ti به چه صورت است؟

تست ۷۱. برای تولید ۱۴۴ گرم گاز اکسیژن، چند گرم پتاسیم نیترات، با خلوص ۶۰ درصد، باید مطابق واکنش زیر تجزیه شود؟

$$(K=39, N=14, O=16: \text{g.mol}^{-1})$$

$$757/5 \quad (4) \qquad 1515 \quad (3) \qquad 505 \quad (2) \qquad 909 \quad (1)$$

تست ۷۲. آلمینیم سولفات، مطابق واکنش زیر، تجزیه شده و یک ترکیب گاز و یک ترکیب جامد را تولید می‌کند. از تجزیه ۱۷۱

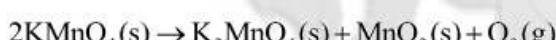
گرم از این ترکیب، چند گرم Al_2O_3 با خلوص ۸۵٪ را می‌توان به دست آورد؟ ($\text{Al}=27, S=32, O=16: \text{g.mol}^{-1}$)

$$90 \quad (4) \qquad 30 \quad (3) \qquad 60 \quad (2) \qquad 86/7 \quad (1)$$

تست ۷۳. اگر بخواهیم ۵۶ لیتر گاز اکسیژن را در شرایط STP تولید کنیم، مطابق واکنش زیر چند گرم KMnO_4 با خلوص ۷۹

$$(\text{KMnO}_4=158, O_2=32: \text{g.mol}^{-1})$$

$$700 \quad (4) \qquad 624/1 \quad (3) \qquad 500 \quad (2) \qquad 1000 \quad (1)$$

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۴۳

فصل اول: قدرهایی از زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۷۴. ۷۰ گرم آهن ناخالص، در واکنش با مقدار کافی محلول HBr⁻ ۲۰۱۶۰ میلی لیتر گاز هیدروژن، در شرایط STP آزاد

(۴) ۳۶

(۳) ۷۲

(۲) ۱۳/۸

(۱) ۷۶

کرده است، درصد خلوص آهن کدام است؟

تست ۷۵. مقداری از یک فلز قلیایی خاکی ناخالص به جرم ۹۶ گرم و خلوص ۶۰ درصد، با آب واکنش می‌دهد. اگر بر اثر انجام

واکنش، هیدروکسید فلز، به همراه ۵۳۷۶۰ میلی لیتر گاز هیدروژن در شرایط استاندارد آزاد شود، جرم مولی فلز بر

حسب $\text{g}\cdot\text{mol}^{-1}$ کدام است؟

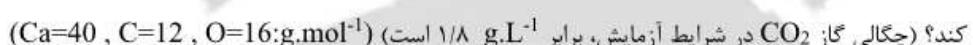
(۴) ۴۰

(۳) ۸۷

(۲) ۲۴

(۱) ۱۶

تست ۷۶. ۱۲۵۰ گرم کلسیم کربنات با خلوص ۷۲ درصد، در واکنش با مقدار کافی محلول HCl، چند لیتر گاز CO_2 آزاد می‌کند؟ (چگالی گاز CO_2 در شرایط آزمایش، برابر $1/8 \text{ g}\cdot\text{L}^{-1}$ است)

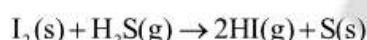
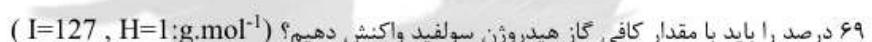
(۴) ۴۰/۲

(۳) ۴۴۰

(۲) ۲۲۰

(۱) ۱۱۰

تست ۷۷. برای تهیه ۲۰ لیتر گاز هیدروژن یدید که در شرایط آزمایش دارای چگالی $3/2$ گرم بر لیتر است. چند گرم ید با خلوص

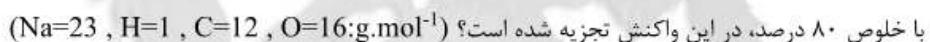
(۴) ۴۶/۰/۱

(۳) ۹۲/۰/۲

(۲) ۲۳

(۱) ۱۰۵/۸

تست ۷۸. اگر در واکنش زیر ۱۰۶۰ گرم سدیم کربنات با خلوص ۵۵ درصد تولید شود، چند گرم سدیم هیدروژن کربنات ناخالص

(۴) ۴۷۲/۵

(۳) ۱۱۵۵

(۲) ۹۴۵

(۱) ۵۷۷/۵

Dr.NavidGhodsi

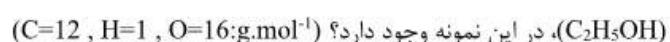

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

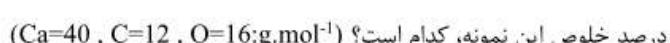

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس
فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم
شیمی یازدهم

تست ۷۹. مقداری از آتانول به حجم ۹۲ میلی لیتر دارای چگالی ۰/۸ گرم بر میلی لیتر و درصد خلوص ۷۰ است. چند مول آتانول

- ۰/۲۹۲ (۴) ۷/۱۵۴ (۳) ۱/۱۲ (۲) ۱/۷۱ (۱)

تست ۸۰. مقداری از کلسیم کربنات ناخالص، به جرم ۵۰۰ گرم، بر اثر گرمای تجزیه شده و ۱۳۲ گرم کاهش جرم پیدا می کند.

- ۲۱ (۴) ۳۰ (۳) ۶۰ (۲) ۴۲ (۱)

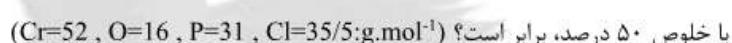
تست ۸۱. بر اثر تجزیه ۲۴۵ گرم از پتاسیم کلرات با خلوص ۷۰ درصد، پتاسیم کلرید جامد و گاز اکسیژن تولید می شود. پس از

پایان واکنش، جرم توده جامد موجود در طرف، چند گرم است؟ (ناخالصی ها واکنش نمی دهند)

- ۱۷۷/۸ (۴) ۱۰۴/۳ (۳) ۲۱۶/۲ (۲) ۲۰۰/۲ (۱)

تست ۸۲. تعداد اتم های کروم موجود در ۵۳۲ گرم Cr_2O_3 با خلوص ۶۰ درصد، با تعداد اتم های کلر موجود در چند گرم

- ۲۸۸/۷۵ (۴) ۹۶/۲۵ (۳) ۳۸۵ (۲) ۱۹۲/۵ (۱)

تست ۸۳. پتاسیم نیترات، در دماهای بیش از $500^{\circ}C$ ، مطابق واکنش زیر تجزیه می شود. اگر ۴۰۴ گرم از این ماده با خلوص

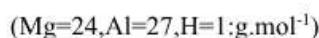

- ۱۹۴/۴ (۴) ۹۷/۲ (۳) ۱۴۴ (۲) ۵۰/۴ (۱)

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس
فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم
شیمی یازدهم

تست ۸۴. محلول مشخصی از هیدروکلریک اسید، با جرم های برابر از دو فلز منیزیم و آلومینیم واکنش داده و حجم های یکسانی از گاز هیدروژن را آزاد می کنند. نسبت درصد خلوص منیزیم به درصد خلوص آلومینیم کدام است؟

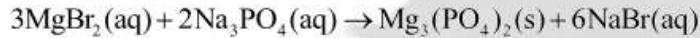
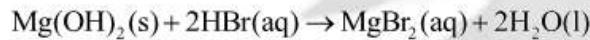
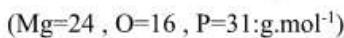
$\frac{9}{8}$

$\frac{8}{9}$

$\frac{4}{3}$

$\frac{3}{4}$

تست ۸۵. ۵۸۰ گرم منیزیم هیدروکسید را با مقدار کافی محلول هیدروبرمیک اسید واکنش می دهیم. اگر محلول حاصل را در محلول سدیم فسفات وارد کنیم، ۶۵۵ گرم رسوب تولید می شود. درصد خلوص $Mg(OH)_2$ کدام است؟

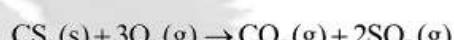
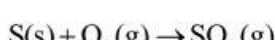
۴۵ (۴)

۶۵ (۳)

۷۵ (۲)

۲۵ (۱)

تست ۸۶. با توجه به واکنش های زیر مقدار گاز SO_2 تولید شده بر اثر سوختن ۱۳۶ گرم گوگرد با خلوص ۸۰ درصد، با مقدار گاز SO_2 تولید شده بر اثر سوختن چند گرم CS_2 برابر است؟ ($C=12, S=32, O=16: g/mol^{-1}$)

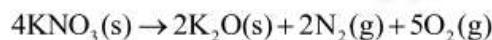
۱۰۰/۸ (۴)

۱۲۹/۲ (۳)

۱۶۱/۵ (۲)

۲۵۸/۴ (۱)

تست ۸۷. در صورتی که ۱۶۰ گرم پتاسیم نیترات ناخالص را در دماهای بالاتر از $500^{\circ}C$ حرارت دهیم، پس از تجزیه کامل ۱۱۶/۸ گرم توده جامد در ظرف باقی می ماند. درصد خلوص KNO_3 و حجم گازهای تولید شده، در شرایط STP، به ترتیب از راست به چپ کدام است؟ ($K=39, N=14, O=16: g/mol^{-1}$)

۸/۹۶ - ۵۴۹/۵ (۴)

۸/۹۶ - ۵۰/۵ (۳)

۳۱/۳۶ - ۴۹/۵ (۲)

۳۱/۳۶ - ۵۰/۵ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

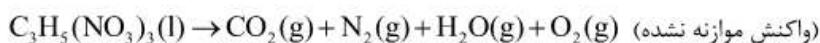
شیمی یازدهم

تست ۸۸. بر اثر تجزیه ۲۲۷۰ گرم نیتروگلیسرین ناچالص، ۱۱۶۰ لیتر فراورده های گازی تولید می شود. اگر حجم مولی گازها

(C=12 , N=14 , O=16) در شرایط آزمایش، برابر ۲۰ لیتر باشد، درصد خلوص نیتروگلیسرین کدام است؟

$$H=1:g \cdot mol^{-1}$$

۶۰ (۴) ۸۰ (۳) ۴۰ (۲) ۲۰ (۱)

تست ۸۹. مقداری از Fe₂O₃ دارای خلوص ۸۰ درصد است. ۵۰۰ گرم از این نمونه را با مقدار کافی گاز کربن مونواکسید واکنش

می دهیم. اگر ۲۲۰ لیتر گاز CO₂ تولید شود، چگالی گاز در شرایط آزمایش، چند g.L⁻¹ است؟

$$O=16 , C=12:g \cdot mol^{-1}$$

۰/۶۲۵ (۴) ۱/۸۷۵ (۳) ۰/۵ (۲) ۱/۵ (۱)

تست ۹۰. یک مخلوط به جرم ۲۰۰۰ گرم که شامل Al₂(SO₄)₃, CaCO₃ و مقداری ناچالصی است را حرارت می دهیم. پس از

انجام واکنش ها، ۲۲۴ لیتر گاز CO₂ در شرایط استاندارد آزاد می شود. چند درصد مخلوط اولیه را Al₂(SO₄)₃ تشکیل

می دهد؟ (ناچالصی در واکنش شرکت نمی کند و ۲/۵ درصد مخلوط اولیه را ناچالصی تشکیل می دهد). (C=12 ,

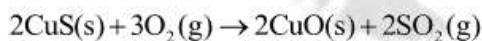
$$O=16 , Ca=40:g \cdot mol^{-1}$$

۴۸/۷۵ (۴) ۹۷/۵ (۳) ۴۷/۵ (۲) ۹۵ (۱)

تست ۹۱. گاز SO₂ حاصل از واکنش سوختن ۸۹/۶ گرم CuS با خلوص ۷۵ درصد را دوباره با مقدار کافی O₂ به طور کامل

ترکیب می کنیم، چند لیتر گاز SO₃ در شرایط STP آزاد می شود؟ (Cu=64 , S=32:g.mol⁻¹)

۷/۸۴ (۴) ۵۶ (۳) ۱۵/۶۸ (۲) ۲۱/۳۶ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

فصل اول: قدرهایای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۹۲. از واکنش $0/5$ گرم سدیم هیدرووین کربنات با خلوص 80 درصد با نیتریک اسید کافی، چند مول سدیم نیترات

تشکیل می شود؟ (اسید بر ناخالصی اثر ندارد) (H=1, C=12, O=16, Na=23:g.mol⁻¹) (تجربی-۹۲)

۰/۰۵ (۴)

۰/۰۲ (۳)

۰/۰۵ (۲)

۰/۰۲ (۱)

تست ۹۳. در واکنش، $4\text{KNO}_3(\text{s}) \xrightarrow{\Delta} 2\text{K}_2\text{O}(\text{s}) + 2\text{N}_2(\text{g}) + 5\text{O}_2(\text{g})$ ، اگر مقدار $5/0.5$ گرم پتاسیم نیترات خالص

تجزیه شود، $1/56.8$ لیتر از فراورده های گازی در شرایط STP آزاد می شود. درصد خلوص این نمونه پتاسیم

نیترات، کدام است؟ (ریاضی خارج-۹۳) (N=14, O=16, k=39:g.mol⁻¹)

۸۵ (۴)

۸۰ (۳)

۹۳ (۲)

۹۵ (۱)

تست ۹۴. اگر در واکنش کامل 10 گرم گرد آهن دارای ناخالصی زنگ آهن، با مقدار کافی محلول سولفوریک اسید، $3/36$ لیتر

گاز هیدروژن در شرایط STP آزاد شود، چند درصد جرم این نمونه را، زنگ آهن تشکیل می دهد؟ (Fe=56)

(O=16:g.mol⁻¹) (ریاضی خارج-۹۵)

۱۸ (۴)

۱۶ (۳)

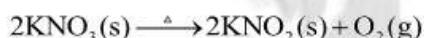
۱۴ (۲)

۱۲ (۱)

تست ۹۵. مخلوطی به وزن 50.5 گرم از CaCO_3 و KNO_3 بر اثر گرمای تجزیه می شود. در صورتی که گاز خروجی با $0/5$ مول

متان (CH_4) به طور کامل واکنش دهد، درصد جرمی CaCO_3 در این مخلوط کدام است؟ (تجربی-۹۶)

(Ca=40, K=39, O=16, N=14, C=12:g.mol⁻¹)

۶۰ (۴)

۴۵ (۳)

۳۰ (۲)

۲۰ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

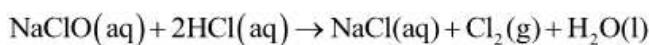
شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۹۶. اگر از وارد کردن $\frac{223}{5}$ گرم NaClO در مقدار کافی محلول هیدروکلریک اسید، ۵۶ لیتر گاز در شرایط STP تولید شود، بازده درصدی واکنش کدام است؟ ($\text{Na}=23$, $\text{Cl}=35/5$, $\text{O}=16:\text{g}.\text{mol}^{-1}$)

۱۸/۳۵ (۴)

۸۲/۳۳ (۳)

۱۶/۶ (۲)

۸۱/۶۵ (۱)

تست ۹۷. بازده واکنش $\text{Zn(s)} + \text{CuSO}_4(\text{aq}) \rightarrow \text{ZnSO}_4(\text{aq}) + \text{Cu(s)}$ ، برابر ۷۴ درصد است. از واکنش ۲۶۲ گرم روی، با مقدار اضافی محلول مس (II) سولفات چند گرم مس تولید می شود؟ ($\text{Zn}=65$, $\text{Cu}=64:\text{g}.\text{mol}^{-1}$)

۹۴/۷۲ (۴)

۶۶/۵۶ (۳)

۲۵۶ (۲)

۱۹۰/۸۹ (۱)

تست ۹۸. در واکنش تجزیه گاز N_2O_5 که به صورت $2\text{N}_2\text{O}_5(\text{g}) \rightarrow 4\text{NO}_2(\text{g}) + \text{O}_2(\text{g})$ انجام می شود، بازده درصدی واکنش، برابر ۸۰ درصد است، اگر در این واکنش ۳۲۴ گرم N_2O_5 تجزیه شود، چند لیتر گاز اکسیژن در شرایط STP تولید می شود؟ ($\text{N}=14$, $\text{O}=16:\text{g}.\text{mol}^{-1}$)

۲۶/۸۸ (۴)

۱۳/۴۴ (۳)

۶/۷۲ (۲)

۵۳/۷۶ (۱)

تست ۹۹. مقدار مشخصی از NOCl را در یک طرف در بسته تجزیه می کنیم، در این فرایند ۲۶۲/۷ گرم گاز کلر تولید می شود. اگر بازده درصدی واکنش، برابر ۷۴ درصد باشد، چند گرم NOCl از ابتدا وارد ظرف واکنش شده است؟ ($\text{N}=14$, $\text{O}=16$, $\text{Cl}=35/5:\text{g}.\text{mol}^{-1}$)

۱۷۰/۳ (۴)

۴۸۴/۷ (۳)

۶۵۵ (۲)

۳۲۷/۵ (۱)

تست ۱۰۰. ۱۰۰/۸ لیتر گاز SO_3 در شرایط استاندارد، بر اثر تجزیه آلومنیوم سولفات، تولید شده است. اگر بازده واکنش، ۹۰ درصد باشد، مقدار اولیه آلومنیوم سولفات چند گرم بوده است؟ ($\text{Al}=27$, $\text{O}=16$, $\text{S}=32:\text{g}.\text{mol}^{-1}$)

۵۷۰ (۴)

۱۱۴۰ (۳)

۹۱۲ (۲)

۱۸۲۴ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۱۰۱. درصد خلوص یک نمونه از $KClO_3$ برابر ۷۵ درصد است. اگر ۷۳۵ گرم از این نمونه، با بازده ۶۰ درصد تجزیه شود،

چند گرم پتاسیم کلرید، تولید می شود؟ ($K=39$, $Cl=35/5$, $O=16$:g.mol $^{-1}$)

۲۶۸/۲ (۴)

۲۰۱/۱۵ (۳)

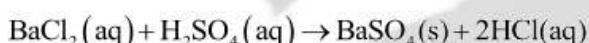
۴۰۲/۳ (۲)

۳۳۵/۲۵ (۱)

تست ۱۰۲. اگر در واکنش ۱۰ میلی لیتر محلول $1/5$ مولار باریم کلرید با سولفوریک اسید، ۹۵۵/۳ میلی گرم ترکیب نامحلول در

آب تشکیل شود، بازده درصدی این واکنش کدام است؟ ($O=16$, $S=32$, $Cl=35/5$, $Ba=137$:g.mol $^{-1}$) (ریاضی-

(۹۱)

۹۰ (۴)

۸۴ (۳)

۸۲ (۲)

۸۰ (۱)

تست ۱۰۳. از واکنش منگنز دی اکسید کافی با ۱۰۰ میلی لیتر محلول ۳ مولار هیدروکلریک اسید، چند لیتر گاز کلر آزاد می

شود؟ در صورتی که بازده درصدی واکنش ۸۰ درصد و چگالی گاز کلر در شرایط واکنش ۳ گرم بر لیتر باشد.

($Cl=35/5$:g.mol $^{-1}$)

(تجربی خارج-۹۱)

۲/۲۴ (۴)

۲/۱۳ (۳)

۱/۴۲ (۲)

۱/۱۲ (۱)

تست ۱۰۴. سیلیسیم کاربید در واکنش: $SiO_2(s) + 3C(s) \rightarrow SiC(s) + 2CO(g)$ ، تهییه می شود. اگر بازده درصدی واکنش

برابر ۸۰ درصد باشد، از واکنش $1/2$ کیلوگرم SiO_2 ، چند لیتر گاز CO در شرایطی که چگالی آن $1/6$:g.l $^{-1}$ باشد، تولید

می شود؟

($Si=28$, $O=16$:g.mol $^{-1}$)

(تجربی خارج-۹۳)

۵۶۰ (۴)

۷۲۵ (۳)

۸۹۶ (۲)

۱۱۲۰ (۱)

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۵۰

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۰۵. یک مول آلومینیم سولفات، باید به تقریب چند درصد تجزیه شود تا جرم فراورده جامد با جرم واکنش دهنده باقی مانده برابر شود؟ (تجربی خارج-۹۴)

۷۷ (۴) ۶۶ (۳) ۵۰ (۲) ۴۰ (۱)

تست ۱۰۶. مقدار Al_2O_3 را که از تجزیه گرمایی $\frac{1}{2}$ مول آلومینیم سولفات با بازده درصدی 80 درصد به دست می‌آید، از واکنش کامل چند گرم Fe_2O_3 با مقدار اضافی گرد آلومینیم می‌توان تهیه کرد؟ (تجربی خارج-۹۵)

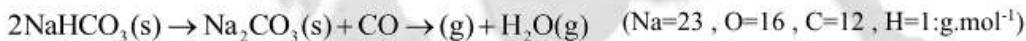
۳۲ (۴) ۲۸ (۳) ۲۵/۶ (۲) ۱۸/۵ (۱)

تست ۱۰۷. اگر در تجزیه $\frac{1}{5}$ مول آلومینیم سولفات، $28/8$ لیتر فراورده گازی در شرایطی که حجم مولی گازها برابر 24 لیتر است، به دست آید، بازده درصدی واکنش کدام است و چند گرم فراورده جامد به دست می‌آید؟ (ریاضی-۹۶)

۵۰/۱ .۸۵ (۴) ۴۰/۸ .۸۵ (۳) ۵۰/۱ .۸۰ (۲) ۴۰/۸ .۸۰ (۱)

تست ۱۰۸. اگر در واکنش تبدیل 21 گرم سدیم هیدروژن کربنات به سدیم کربنات بر اثر $10/6$ گرم سدیم کربنات تشکیل شود، بازده درصدی این واکنش کدام است و پس از بازگشت به شرایط STP، چند لیتر فراورده گازی تشکیل می‌شود؟ (ریاضی خارج-۹۶)

۴/۴۸ .۸۵ (۴) ۲/۲۴ .۸۵ (۳) ۴/۴۸ .۸۰ (۲) ۲/۲۴ .۸۰ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

گنج های اعماق دریا:

- بستر اقیانوس ها منبعی غنی از منابع فلزی گوناگون است.
- برخی مناطق اقیانوس ها و دریاهای حاوی سولفید چندین فلز واسطه و در برخی مناطق دیگر به صورت کلوخه ها و پوسته هایی غنی از فلزهای مانند منگنز، کبالت، آهن، نیکل، مس می باشند.
- میزان برخی گونه های فلزی در کف اقیانوس ها از میزان آن ها در ذخایر زیر زمینی مانند معادن بیشتر است و می توانند جایگزینی مناسب برای آن ها باشند.
- استخراج و اکتشاف فلزات از بستر دریاهای اقیانوس ها تحت نظارت و قوانین سازمان بین المللی بستر دریا صورت می گیرد.

تست ۱۰۹. کدام یک از گزینه های زیر نادرست است؟

- ۱) بستر اقیانوس ها، منبعی غنی از منابع فلزی گوناگون است.
- ۲) میلیون ها کلوخه، در ناحیه ای از اقیانوس آرام در سطح بستر، یا نیمه فرو رفته در بستر، پراکنده شده اند.
- ۳) در برخی مناطق اعمق دریاهای کلوخه ها و پوسته هایی غنی از فلزهای مانند منگنز، کبالت، آهن، نیکل و مس یافت می شود.
- ۴) سولفید چندین فلز دسته های s و p در قسمت هایی از مناطق اعمق دریاهای وجود دارد.

تست ۱۱۰. چند مورد از مطالبات زیر درست است؟

- الف) غلظت گونه های فلزی موجود در کف اقیانوس ها، کمتر از ذخایر زمینی است.
- ب) می توان منابع فلزی موجود در کف اقیانوس ها را جایگزین ذخایر زمینی کرد.
- پ) امروزه شرکت هایی از برخی کشورها، طرح های استخراج منابع فلزی از بستر اقیانوس ها را در دست دارند.
- ت) در آینده، اکتشاف و بهره برداری از منابع شیمیایی بستر دریا به یکی از صنایع کلیدی و تاثیر گذار در روابط کشورها تبدیل می شود.

۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جوابان فلز بین محیط زیست و جامعه:

- براساس توسعه پایدار باید در تولید یک ماده یا عرضه خدمات، همه هزینه ها و ملاحظه های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی را در نظر گرفت.
- در شکل زیر مراحل استخراج فلز و بازگشت آن به طبیعت نشان داده شده است.

- آهنگ مصرف و استخراج فلز با آهنگ بازگشت فلز به طبیعت به شکل سنگ معدن یکسان نیست. زیرا منابع تجدید ناپذیر بوده و سرعت مصرف فلزات از سرعت استخراج و تولید آن ها بیشتر است.
- پسمند سرانه فولاد ۴۰ کیلوگرم است.
- از بازگردانی ۷ قوطی فولادی آنقدر انرژی ذخیره می شود که می توان یک لامپ ۶۰ واتی را به مدت ۲۵ ساعت روشن نگه داشت.
- در استخراج ۱۰۰۰ کیلوگرم آهن تقریباً ۲۰۰۰ کیلوگرم سنگ معدن آهن و ۱۰۰۰ کیلوگرم از منابع معدنی دیگر استفاده می شود.
- بازیافت فلزات از جمله فلز آهن منجر می شود که ردپای کربن دی اکسید کاهش پیدا کند، سبب کاهش سرعت گرمایش جهانی می شود و به توسعه پایدار کشور کمک می کند.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۱۱. چند مورد از مطالب زیر درباره حرکت در مسیر پیشرفت پایدار، درست است؟

(الف) اگر مجموع هزینه‌های بهره برداری از یک معدن، با در نظر گرفتن تمام ملاحظات، کمترین مقدار ممکن باشد، در

آن صورت در مسیر پیشرفت پایدار حرکت می‌کنیم.

(ب) حرکت در مسیر پیشرفت پایدار یعنی رفتارهای ما آسیب کمتری به جامعه ای که در مسیر حفظ محیط زیست

است، وارد کند.

(پ) حرکت در مسیر پیشرفت پایدار، ردپای زیست محیطی ما را کاهش می‌دهد.

(ت) با حرکت در مسیر پیشرفت پایدار در استفاده درست از هدایای زمینی و نگهداری آن‌ها برای آینده، موفق خواهیم

شد.

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

تست ۱۱۲. کدام یک از گزینه‌های زیر درباره اثرات بازیافت فلزها از جمله آهن درست است؟

(۱) ردپای گاز CO_2 را افزایش می‌دهد، زیرا استخراج فلزات از سنگ معدن آن‌ها CO_2 کمتری تولید می‌کند.

(۲) سبب افزایش سرعت گرمایش جهانی می‌شود. زیرا هر چه بازیافت بیشتری رخ دهد، گازهای گل خانه‌ای بیشتری تولید می‌شود.

(۳) گونه‌های زیستی بیشتری را از بین می‌برد، زیرا سبب استخراج و استفاده بی رویه مایع می‌شود.

(۴) به توسعه پایدار کشور کمک می‌کند، زیرا موجب صرفه جویی اقتصادی شده و منابع طبیعی، از استخراج بی رویه در امان می‌ماند.

نفت، هدیه‌ای شگفت‌انگیز:

- نفت خام مخلوطی از هیدروکربن‌هاست که در اوخر سده ۱۸ میلادی کشف شد.
- نفت خام، طلای سیاه، یکی از سوخت‌های فسیلی است که به شکل مایع غلیظ سیاه رنگ یا قهوه‌ای متمایل به سبز از دل زمین بیرون کشیده می‌شود.
- نخستین چاه نفت ایران نیز در سال ۱۲۸۷ خورشیدی در شهر مسجد سلیمان حفر شد.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

- نخستین چاه نفت جهان در سال ۱۸۵۹ میلادی در ایالت پنسیلوانیای آمریکا حفر شد. این چاه ۲۱ متر عمق داشت و روزانه بین ۲۰ تا ۴۰ بشکه نفت از آن بیرون کشیده می شد.

موارد مصرف نفت:

حدود نیمی از نفتی که از چاه های نفت بیرون کشیده می شود به عنوان سوخت در وسائل نقلیه استفاده می شود.

بخش اعظم نیم دیگر آن برای تأمین گرما و انرژی الکتریکی مورد نیاز ما به کار می رود.

کمتر از ده درصد از نفت خام مصرفی در دنیا برای تولید الیاف و پارچه، شوینده ها، مواد آرایشی و بهداشتی، رنگ،

پلاستیک، مواد منفجره و لاستیک به کار می رود.

روزانه بیش از ۸۰ میلیون بشکه نفت خام به شکل های گوناگون در دنیا مصرف می شود.

- نفت خام، مخلوطی از هزاران ترکیب شیمیایی است که بخش عمده آن از ترکیب هایی تشکیل شده است که شامل هیدروژن و کربن می باشد و هیدروکربن های نامیده می شوند.

تست ۱۱۳. کدام عبارت درباره نفت خام درست است؟

(۱) یکی از سوخت های فسیلی است، که برای تولید انرژی بکار می رود.

(۲) به شکل مایع رقیق سیاه رنگ یا قهوه ای مایل به سیاه از دل زمین بیرون کشیده می شود.

(۳) محلولی از کربوهیدرات ها است که فقط شامل کربن و هیدروژن می باشد.

(۴) به دلیل ارزش نفت خام در میان کشورهای جهان، امروزه به طلای دوم معروف است.

تست ۱۱۴. کدام موارد از مطالعه زیر درست است؟

الف) هر بشکه نفت خام، هم ارز با ۱۵۹ کیلوگرم است.

ب) نفت خام، محلولی از هزاران ترکیب شیمیایی است، که همه این ترکیب ها، جزء هیدروکربن ها هستند.

پ) برای پی بردن به خواص و ویژگی های مواد سازنده نفت خام، باید با رفتار و ویژگی های اتم هیدروژن آشنا شد.

ت) نفت خام برای تولید الیاف و پارچه، مواد شوینده، مواد آرایشی بهداشتی، رنگ و پلاستیک بکار می رود.

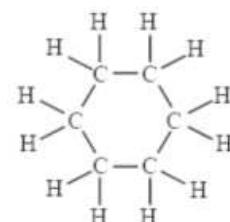
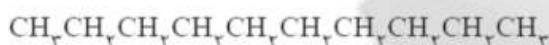
- (۱) (پ)، (ت) (۲) (الف)، (ب)، (ت) (۳) (ت) (۴) (ب)، (پ)

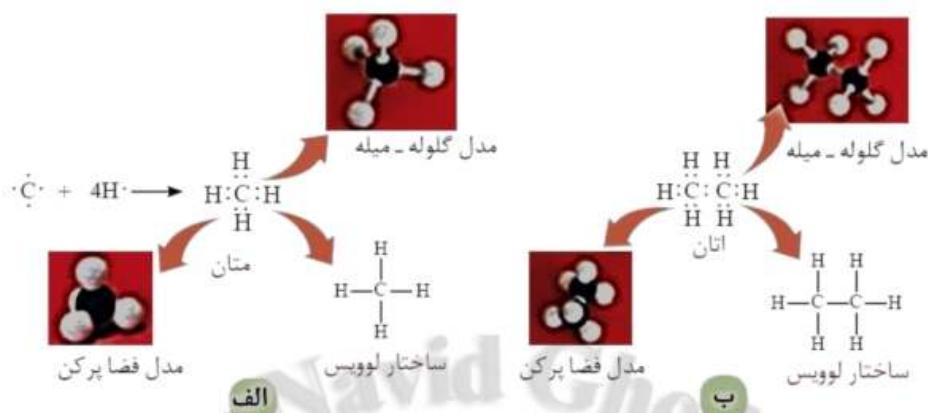
کربن، اساس استخوان بندی هیدروکربن‌ها:

- عنصر کربن در خانه شماره ۶ جدول دوره ای جای داشته و اتم آن در لایه ظرفیت خود چهار الکترون دارد.
- اتم‌های کربن سازنده اصلی مولکول‌های زیستی و جهان زنده هستند. در حالی که در جهان غیرزنده، سیلیسیم عنصر اصلی سازنده مواد است.
- ترکیب‌های شناخته شده از کربن از ترکیب‌های شناخته شده از دیگر عنصرهای جدول دوره ای بیشتر است.
- اتم نیتروژن سه پیوند اشتراکی تشکیل می‌دهد تا به آرایش هشت تایی برسد. اما تعداد ترکیب‌های شناخته شده از آن محدود است.
- کربن عنصر اصلی به کار رفتا در ساختار ترکیباتی چون کربوهیدرات‌ها، چربی‌ها، آمینواسیدها، آنزیم‌ها و پروتئین‌ها می‌باشد.
- به اشکال مختلف یک عنصر در طبیعت آلوتروپ یا دگرشکل می‌گویند. دگرشکل‌ها ساختار و خواص متفاوتی دارند. دو دگرشکل معروف کربن گرافیت و الماس می‌باشند.
- کربن همچنین توانایی تشکیل زنجیر و حلقه‌های کربنی را دارد، به دیگر سخن اتم‌های کربن می‌توانند با پیوند اشتراکی به یکدیگر متصل شوند و زنجیرها و حلقه‌هایی در اندازه‌های گوناگون بسازند.

- اتم کربن می‌تواند الکترون‌هایش را با اتم‌های دیگر به اشتراک بگذارد و با رسیدن به آرایش هشت تایی، پایدار شود.

تمرین ۲۶. آرایش الکترونی و الکترون نقطه ای اتم کربن را رسم کنید. اتم کربن برای رسیدن به آرایش هشتایی چند پیوند اشتراکی یگانه، دو یگانه یا سه یگانه باید تشکیل دهد؟

تست ۱۱۵. کدام یک از گزینه های زیر درباره عنصر کربن، درست نیست؟

- (۱) اساس استخوان بندی هیدروکربن ها است.
- (۲) در خانه شماره ۶ جدول دوره ای قرار داشته و اتم آن در لایه ظرفی خود شش الکترون دارد.
- (۳) اتم کربن، رفتارهای متحصر به فردی دارد، که آن را از دیگر عنصر های جدول متمایز می کند.
- (۴) ترکیب های شناخته شده از اتم کربن، از مجموع ترکیب های شناخته شده از دیگر عنصر های جدول تناوبی، بیشتر است.

تست ۱۱۶. کدام موارد از مطالب زیر درست نیست؟

(الف) اتم کربن می‌تواند الکترون‌های دیگر به اشتراک بگذارد و با رسیدن به آرایش هشت تایی، پایدار شود.

(ب) علاوه بر کربن، رفتار به اشتراک گذاشتن الکترون، در اتم نافلزهای دیگری مثل نیتروژن، فسفر و گوگرد هم دیده می‌شود.

(پ) اتم نیتروژن، همانند اتم کربن، چهار پیوند اشتراکی تشکیل می‌دهد تا به آرایش هشت تایی برسد.

(ت) تعداد ترکیب‌های شناخته شده از نیتروژن، به اندازه تعداد ترکیب‌های شناخته شده از کربن است.

(۱) (الف)، (ب)، (پ)، (ت) (۲) (الف)، (ب)، (پ)، (ت) (۳) (الف)، (ب)، (پ)، (ت) (۴) (الف)، (ب)، (پ)

تست ۱۱۷. کدام یک از عبارت‌های زیر، درباره پیوند‌های تشکیل شده توسط اتم کربن، درست است؟

(۱) تنها قادر است که پیوند‌های اشتراکی دوگانه، با خود برقرار کند و توانایی تشکیل چنین پیوندی را با دیگر اتم‌ها ندارد.

(۲) توانایی تشکیل زنجیر و حلقه‌های کربنی را دارد.

(۳) اتم‌های کربن نمی‌توانند، زنجیرها و حلقه‌هایی در اندازه‌های بزرگ بسازند.

(۴) تمایل زیادی به تشکیل پیوند یونی دارد.

تست ۱۱۸. همه گزینه‌های زیر درست است، به جز.....

(۱) اتم کربن می‌تواند به اتم عنصرهای هیدروژن، اکسیژن، نیتروژن، گوگرد و فسفر، به شیوه‌های گوناگون متصل شود.

(۲) کربوهیدرات‌ها، چربی‌ها، آمینواسیدها، آنزیم‌ها و پروتئین‌ها، حاصل اتصال اتم کربن به اتم‌های H, O, S, N و P هستند.

(۳) اتم‌های کربن، می‌توانند به سایر اتم‌ها به روش گوناگون متصل شوند و دگر شکل‌های متفاوتی مثل الماس و گرافیت را تولید کنند.

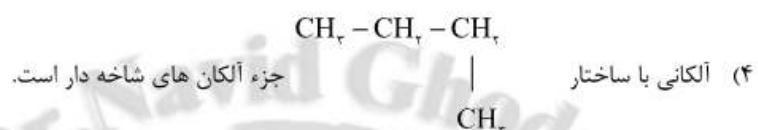
(۴) ویژگی‌های منحصر به فرد اتم کربن سبب شده، که از این عنصر، ترکیب‌های گوناگون و بسیار زیادی پدید آید.

تست ۱۱۹. کدام مطلب درست است؟

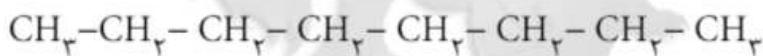
- (۱) اتم نیتروژن، قادر است از طریق تشکیل دو پیوند دوگانه به آرایش هشت تایی گاز نجیب برسد.
- (۲) گرافیت و الماس، هیدروکربن هایی هستند که از اتصال اتم های کربن به یک دیگر به روش های گوناگون تولید می شوند.
- (۳) عنصر اساسی استخوان بندهی هیدروکربن ها، نخستین عنصر گروه ۱۴ جدول دوره ای است.

آلکان ها:

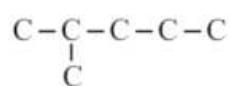
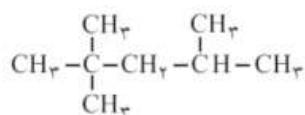
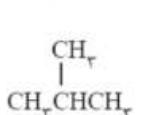
دسته ای از هیدروکربن ها هستند که در آن ها هر اتم کربن چهار پیوند یگانه با اتم های کربن دیگر یا با اتم های هیدروژن برقرار می کند.

- فرمول کلی آلکان ها $\text{C}_n\text{H}_{2n+2}$ است.
 - اولین و ساده ترین عضو خانواده آلکان ها متان با فرمول مولکولی CH_4 می باشد.
 - شمار اتم های کربن نقش مهمی در رفتار هیدروکربن ها دارد. به طوری که با تغییر تعداد اتم های کربن، اندازه و جرم مولکول های هیدروکربن تغییر می یابد و در بی آن نیروی بین مولکولی، نقطه جوش تغییر می کند.
 - آلکان ها به دو دسته تقسیم می شوند:
- آلکان های راست زنجیر: آلکان هایی هستند که در آن ها هر اتم کربن حداقل به دو اتم کربن دیگر متصل می شود و مابقی ظرفیت های آن صرف برقراری پیوند با اتم هیدروژن می شود.

آلکان های شاخه دار: در این آلکان ها حداقل یک اتم کربن پیدا می شود که به بیش از دو اتم کربن دیگر متصل باشد.

فرمول ساختاری پیوند - خط:

- فرمول تقریبی گریس $\text{C}_{18}\text{H}_{28}$ و فرمول تقریبی واژلين $\text{C}_{25}\text{H}_{52}$ می باشد.

واژلين نامی تجاری است که به مخلوطی از هیدروکربن های سنگین تر داده شده است. این هیدروکربن ها اغلب به عنوان

نرم کننده و محافظت بدن استفاده می شوند. این مخلوط ویزگی روان کنندگی نیز دارد و در تهیه بیشتر مرطوب کننده ها،

پمادها و مواد آرایشی به کار می رود.

- گاز فندک از نوع بوتان است و تحت فشار در فندک پر می شود.

آلکان ها غیرقطبی هستند و به همبند دلیل در آب نامحلول اند.

به دلیل غیرقطبی بودن آلکان ها می توان از آن ها برای حفاظت از فلزات استفاده کرد. قرار دادن فلزها در آلکان های مایع

یا اندود کردن سطح فلزها و وسایل فلزی با آنها، مانع از رسیدن آب به سطح فلز می شود و از خوردگی فلز جلوگیری می کند.

در آلکان ها هر اتم کربن با چهار پیوند اشتراکی به چهار اتم دیگر متصل بوده و به اصطلاح سیرشده هستند. از این رو

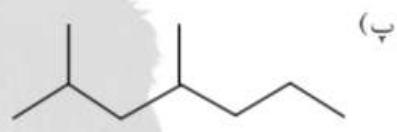
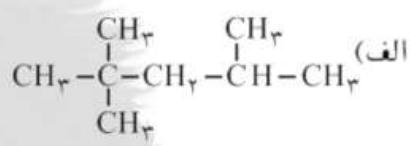
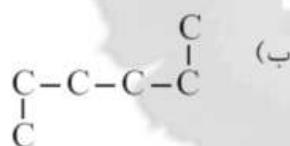
آلکان ها تمایل چندانی به انجام واکنش های شیمیایی ندارند.

- تمایل کم آلکان ها به انجام واکنش به دلیل سیر شده بودن آن هاست و باعث می شود تا میزان سمی بودن آن ها کمتر شده و استنشاق آنها بر شش ها و بدن تأثیر چندانی نداشته باشد و تنها سبب کاهش مقدار اکسیژن در هوای دم می شود.
 - هیچگاه برای برداشتن بنزین از باک خودرو یا بشکه از مکیدن شیلنگ استفاده نکنید، زیرا بخارهای بنزین وارد شش ها شده و از انتقال گازهای تنفسی در شش ها جلوگیری می کند و نفس کشیدن دشوار می شود و اگر میزان بخارهای وارد شده به شش ها زیاد باشد، ممکن است سبب مرگ فرد شود.
 - از آلکان های با بیش از ۲۰ اتم کربن (پارافین ها) به عنوان پوشش محافظتی میوه ها استفاده می شود.
 - پارافینی که به عنوان محافظت روی میوه قرار می گیرد از تغیر آب میوه، چروکیده شدن آن و از رشد کپک روی میوه ها جلوگیری می کند و در عین حال میوه را براق می کند.
 - از آلکان های $C_{20}H_{42}$ و $C_{22}H_{46}$ برای جلا دادن سبب استفاده می شود.
 - گشتاور دو قطبی مولکول های سازنده چربی ها حدود صفر است.

۲۷- فرمول ساختاری یا پیوند - خط را برای هر هیدروکربن داده شده رسم کنید.

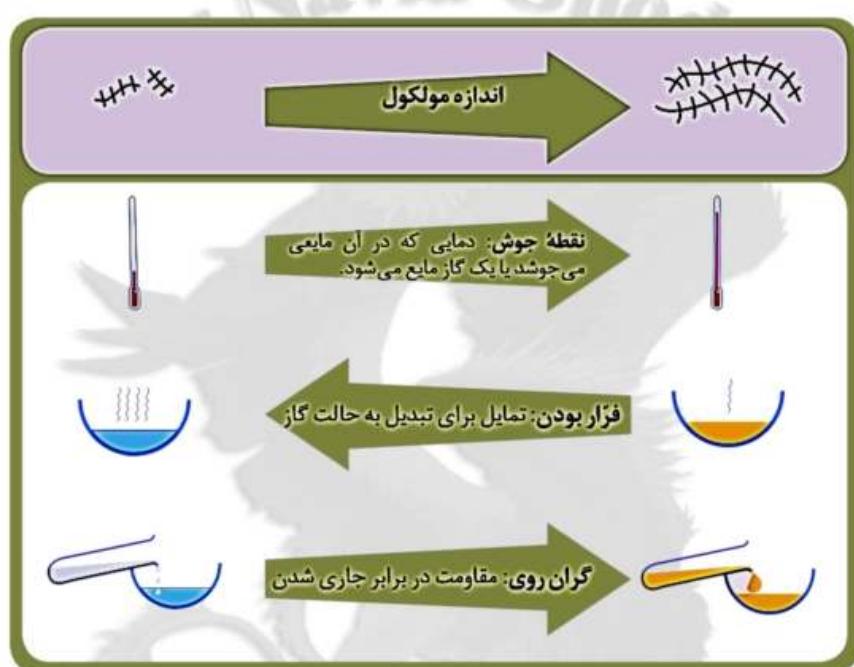

تمرین ۲۸. چرا افرادی که با گریس کار می کنند دستشان را با بنزین یا نفت (مخلوطی از هیدروکربن ها) می شویند؟

تمرین ۲۹. توضیح دهید چرا پس از شستن دست با بنزین، پوست خشک می شود؟

تمرین ۳۰. شستن پوست یا تماس آن با آلکان های مایع در دراز مدت به بافت های پوست آسیب می رساند. چرا؟

تمرین ۳۱. با توجه به شکل زیر به سوالات پاسخ دهید.

الف) با افزایش شمار کربن ها، نقطه جوش آلکان ها در فشار یک اتمسفر چه تغییری می کند؟

ب) پیش بینی کنید نقطه جوش کدام آلکان بالاتر است؟

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

پ) در شرایط یکسان کدام آلkan فرارتر است؟ چرا؟

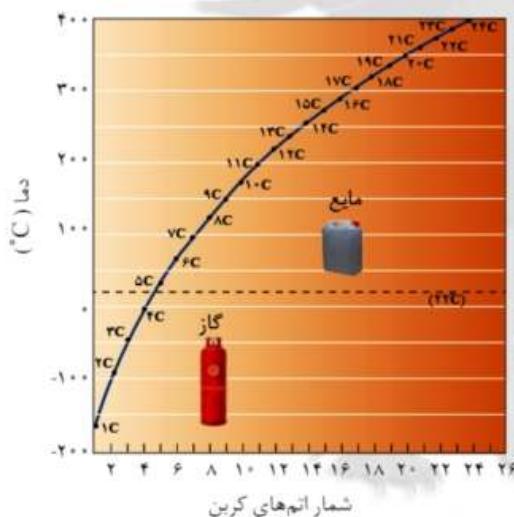
ت) پژوهش ها نشان می دهد که گشتاور دو قطبی آلkan ها حدود صفر است. با این توصیف مولکول های این مواد، قطبی یا ناقطبی هستند؟

ث) نیروی بین مولکولی در آلkan ها از چه نوعی است؟ افزایش شمار اتم های کربن بر این نیروها چه اثری دارد؟

ج) چرا با بزرگ تر شدن زنجیر کربنی، گران روی آلkan افزایش می یابد؟

ج) پیش بینی کنید کدام ماده چسبنده تر است؟ چرا؟

تمرین ۳۲. نمودار زیر ترتیب نقطه جوش آلkan های راست زنجیر را نشان می دهد. با توجه به آن:

الف) کدام آلkan ها در دمای ۲۲ درجه سانتی گراد به حالت گازند؟

ب) رابطه بین نقطه جوش و جرم مولی آلkan ها را حساب کنید.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تمرین ۳۳. جدول زیر را کامل کنید.

شماره عضو	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ام
شمار کربن	متان	اتان	پروپان	بوتان	پنتان	
شمار هیدروژن						
فرمول						

نام گذاری آلکان‌ها:

آلکان‌ها در انتهای نام شان به پسوند «آن» ختم می‌شوند.

									فرمول
									مولکولی
									نام

- بر اساس قواعد آیوپاک برای نامیدن آلکان راست زنجیر کافی است شمار اتم‌های کربن را با پیشوند معادل بیان کرده و

پسوند «آن» را بفزایید.

- پیشوند‌های مت، ات، پروپ و بوت در چهار آلکان اول ارتباطی به تعداد اتم‌های کربن ندارد.

فرمول کلی آلکان‌ها:

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

آلکیل ها:

مراحل نام گذاری الکان ها:

(۱) تعیین زنجیره اصلی کربنی:

(۲) تعیین موقعیت شاخه های جانبی:

(۳) ترتیب نوشتن نام ترکیب:

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

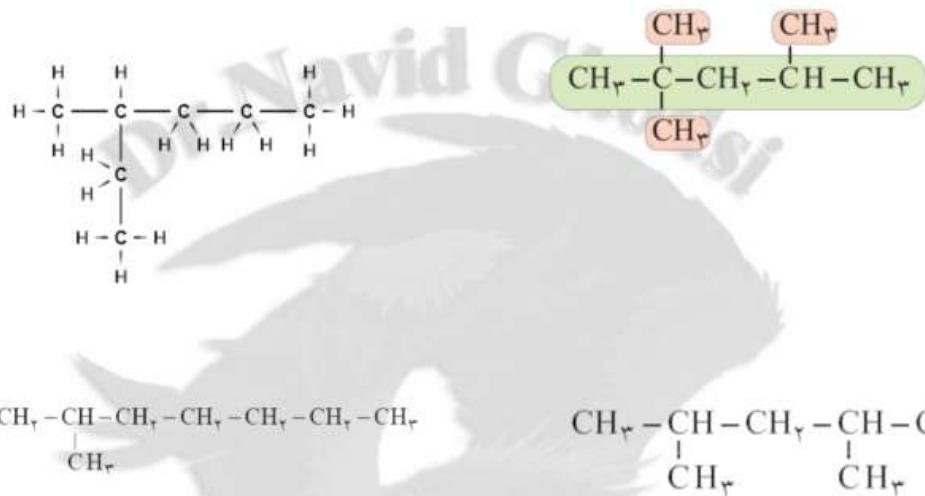
شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

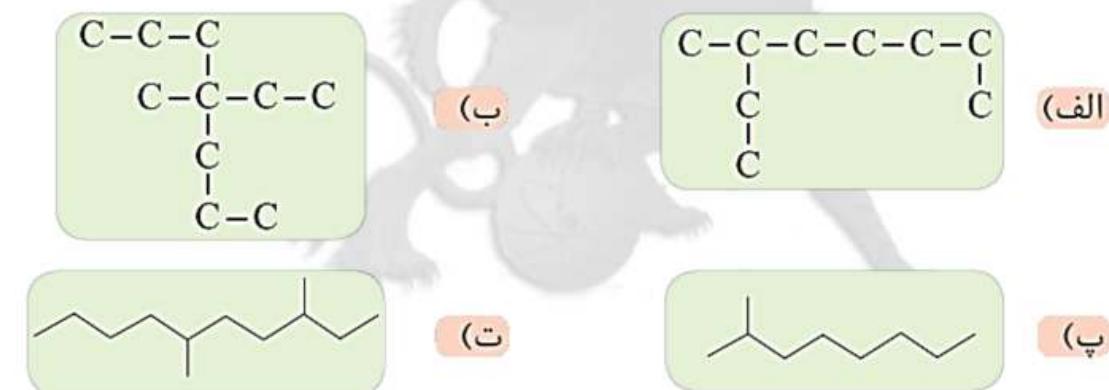
تمرین ۳۴. نام و فرمول ساختاری ترکیبات زیر را بنویسید.

۴- متیل هپتان

۳- متیل پنتان

تمرین ۳۵. نام آلکان های زیر را بنویسید.

Dr.NavidGhodsi

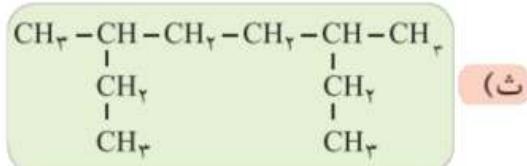
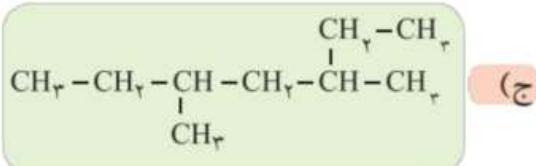
Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

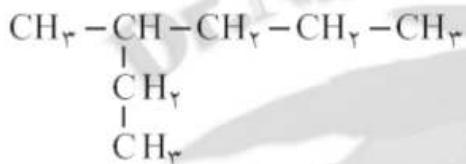
جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

شیمی یازدهم

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

تمرين ۳۶. چرا نام ۲-اتیل پنتان برای ترکیب زیر نادرست است؟

تست ۱۲۰. کدام یک از گزینه های زیر درباره آلکان ها، نادرست است؟

- (۱) آلکان ها، دسته ای از هیدروکربن ها هستند که در آن ها هر اتم کربن با چهار پیوند یگانه به اتم های کناری متصل شده است.

(۲) متان، با فرمول مولکولی CH_4 ، ساده ترین و نخستین عضو خانواده آلکان ها است.

(۳) شمار اتم های کربن اعضاي خانواده آلکان ها از یک تا ده ها کربن متغير است.

(۴) در ساختمان آلکان ها، هر اتم کربن با چهار اتم هیدروژن، پیوند اشتراكی برقرار می کند.

تست ۱۲۱. کدام موارد از مطالعه زیر نادرست است؟

(الف) اتم های کربن در ساختار آلکان ها، می توانند پشت سر هم و مانند یک زنجیر به هم متصل شده باشند.

(ب) در برخی آلکان ها، اتم های کربن به شکل شاخه های جانبی، به زنجیر اصلی متصل می شوند.

(پ) در آلکان های شاخه دار، هر اتم کربن، حداکثر با سه اتم کربن دیگر، پیوند تشکیل می دهد.

(ت) در یک آلکان راست زنجیر، هر اتم کربن، فقط می تواند به یک اتم کربن دیگر متصل شود.

- (۱) (پ)، (ت) (۲) (پ) (۳) (ت) (۴) (الف)، (ب)، (ت)

Dr.NavidGhodsi

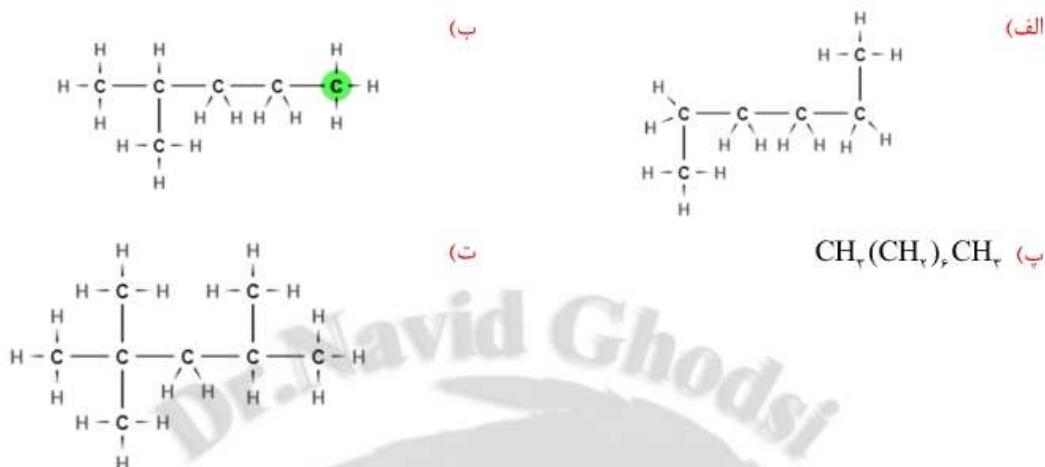

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۱۲۲. هر یک از ترکیب‌های زیر به ترتیب از راست به چپ، چه نوع آلکانی را نشان می‌دهد؟

- ۱) شاخه دار- شاخه دار- راست زنجیر- راست زنجیر
 ۲) شاخه دار- راست زنجیر- راست زنجیر- شاخه دار
 ۳) شاخه دار- راست زنجیر- راست زنجیر- شاخه دار- شاخه دار
 ۴) راست زنجیر- شاخه دار- شاخه دار- شاخه دار

تست ۱۲۳. کدام مطلب درست است؟

- ۱) فرآوردن، خاصیت مقاومت در برابر جاری شدن است.
 ۲) هرچه شمار اتم‌های کربن یک هیدروکربن، بیشتر باشد، به میزان کمتری فرآر است.
 ۳) گران روی، خاصیتی است که تمایل یک هیدروکربن برای تبدیل به حالت گاز را نشان می‌دهد.
 ۴) با افزایش شمار اتم‌های کربن، نقطه جوش هیدروکربن‌ها در فشار یک اتمسفر کاهش می‌یابد.

تست ۱۲۴. چند مورد از مقایسه‌های زیر به درستی صورت گرفته است؟

الف) نقطه جوش: $\text{C}_7\text{H}_{16} > \text{C}_{17}\text{H}_{36}$ ب) میزان فرآور بودن: $\text{C}_{25}\text{H}_{52} > \text{C}_{18}\text{H}_{38}$

پ) میزان چسبندگی: $\text{C}_{26}\text{H}_{54} > \text{C}_{24}\text{H}_{50}$ ت) میزان گران روی: $\text{C}_8\text{H}_{18} > \text{C}_6\text{H}_{14}$

۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

تست ۱۲۵. کدام یک از عبارت‌های زیر درست است؟

- (۱) سوخت فندک گازی با فرمول C_5H_{12} بوده که تحت فشار پر شده است.
- (۲) آلkan ها به دلیل قطبی بودن، محلول در آب هستند.
- (۳) محلول بودن آلkan ها در آب، سبب می‌شود که بتوان از آن ها برای محافظت از فلزها استفاده کرد.
- (۴) برای محافظت از فلزها در برابر خوردگی، می‌توان آن ها در آلkan های مایع قرار داد و یا سطح آن ها را با آلkan های مایع، اندواد کرد.

تست ۱۲۶. همه مطالب زیر درست اند، به جز

- (۱) استنشاق آلkan ها، تاثیری بر مقدار اکسیژن موجود در هوای دم ندارد.
- (۲) مکیدن شیلنگ بنزین موجب می‌شود، که بخار بنزین وارد شش ها شود.
- (۳) ورود بخارهای بنزین به شش ها، از انتقال گازهای تنفسی در شش ها جلوگیری کرده و نفس کشیدن دشوار می‌شود.
- (۴) اگر میزان بخارهای وارد شده به شش ها زیاد باشد، ممکن است سبب مرگ فرد شود.

تست ۱۲۷. کدام عبارت نادرست است؟

- (۱) شبیه، شبیه را در خود حل می‌کند، در نتیجه برای شستن یک مولکول ناقطبی، باید از یک ترکیب ناقطبی بھر برد.
- (۲) چون بنزین چربی پوست را حل می‌کند، شستن دست با آن، موجب خشکی پوست می‌شود.
- (۳) شستن پوست یا تماس آن با آلkan های مایع، به سرعت به بافت های پوست آسیب می‌رساند.
- (۴) پوست یک بافتآلی است و مجاورت آن با یک حلالآلی مثل آلkan های مایع، سبب خشک شدن آن توسط حلال می‌شود.

تست ۱۲۸. کدام یک از گزینه های زیر، نادرست است؟

- (۱) برای نام گذاری آلان های راست زنجیر، با بیش از ۴ کربن شمار اتم های کربن را پیشوند معادل، بیان کرده و پسوند آن را بیفزاییم.

(۲) فرمول کلی آلکیل ها به صورت C_nH_{2n+2} است.

(۳) فرمول مولکولی هپتان به صورت C_7H_{16} و نام آلانی با فرمول $C_{10}H_{22}$ ، دکان است.

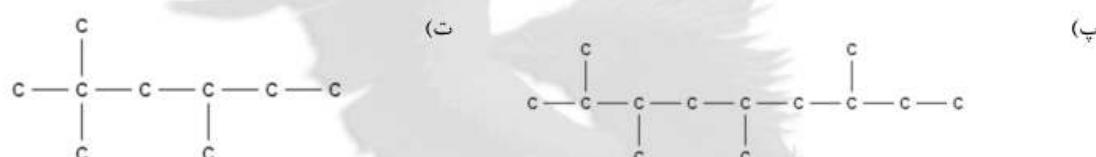
(۴) زنجیر اصلی، زنجیری است که بیشترین تعداد اتم کربن را داشته باشد.

تست ۱۲۹. چند مورد از نام گذاری های زیر درست است؟

۳- متیل هپتان

۴-۴- دی متیل هگزان

۵-۴، ۲، ۲- ترا متیل هگزان

۴ (۴) ۳ (۳) ۲ (۲) ۱ (۱)

۶- تترا متیل نونان

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

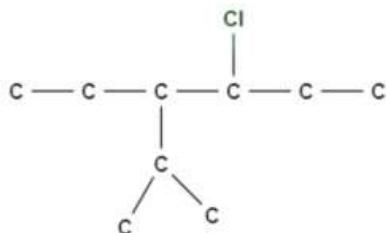
جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۷۰

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۳۰. نام ترکیبی با فرمول ساختاری زیر کدام است؟

- (۱) ۳-کلرو-۴-اتیل-۵-متیل هگزان
 (۲) ۲-متیل-۳-اتیل-۴-کلرو هگزان
 (۳) ۳-اتیل-۴-کلرو-۲-متیل هگزان
 (۴) ۳-کلرو-۴-پروپیل هگزان

تست ۱۳۱. با فرمول مولکولی C_4H_{10} چند ساختار متفاوت را می‌توان رسم کرد؟ (گزینه‌ها را از راست به چپ بخوانید)

- (۱) ۲-۱ (۲) ۲-۲ (۳) ۳-۲ (۴) ۴-۲

تست ۱۳۲. فرمول C_4H_8 را به چند نوع آلکان، با نام متفاوت می‌توان نسبت داد؟

- (۱) ۴ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

تست ۱۳۳. چند درصد از ساختارهای ممکن برای آلکانی با فرمول C_4H_{10} دارای کربنی هستند که به چهار کربن دیگر متصل شده باشد؟

- (۱) ۲۰ (۲) ۲۵ (۳) ۱۶/۶۷ (۴) ۳۳/۳

تست ۱۳۴. آلکانی با ۷ اتم کربن، دارای چند فرمول ساختاری متفاوت است که دارای یک شاخه فرعی می‌باشد؟

- (۱) ۴ (۲) ۲ (۳) ۱ (۴) ۳

تست ۱۳۵. چند آلکان با فرمول مولکولی C_5H_{12} وجود دارد به طوری که زنجیر اصلی در آن‌ها دارای ۵ کربن باشد؟

- (۱) ۱ (۲) ۵ (۳) ۶ (۴) ۷

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۷۱

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۳۶. چند نوع مولکول با فرمول C_8H_{18} وجود دارد که در نام آن‌ها عبارت «تری متیل» وجود دارد؟

(۴)

(۳)

(۲)

(۱)

تست ۱۳۷. برای هیدروکربنی با فرمول C_8H_{18} چند ساختار شاخه دار می‌توان در نظر گرفت که مجموع شماره‌های شاخه‌های

فرعی عددی زوج باشد؟

(۴)

(۳)

(۲)

(۱)

تست ۱۳۸. در اثر سوختن $\frac{3}{6}$ گرم از کدام هیدروکربن، جرم گاز کربن دی اکسید تولید شده برابر ۱۱ گرم است؟

 $(H=1, C=12, O=16:g.mol^{-1})$ C_7H_{16} (۴) C_6H_{14} (۳) C_5H_{12} (۲) C_4H_{10} (۱)

تست ۱۳۹. پس از سوختن کامل یک مول از آلکان، جرم کربن دی اکسید تولید شده، $\frac{17}{6}$ برابر جرم هیدروژن موجود در این

هیدروکربن است. فرمول مولکولی این آلکان کدام است؟ $(H=1, C=12, O=16:g.mol^{-1})$ C_6H_{14} (۴) C_5H_{12} (۳) C_4H_{10} (۲) C_3H_8 (۱)

تست ۱۴۰. یک هیدروکربن سیرشده نسبت تعداد مول‌ها و فراورده‌ها به تعداد مول‌های واکنش دهنده‌ها برابر $\frac{1}{2}$

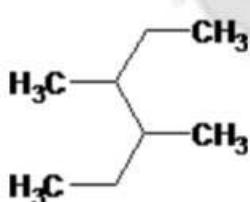
می‌باشد. از سوختن $\frac{11}{6}$ گرم از این هیدروکربن، چند گرم بخار آب تولید خواهد شد؟ $(H=1, C=12, O=16:g.mol^{-1})$

۱۲/۵ (۴)

۱۸ (۳)

۹ (۲)

۲۷ (۱)

تست ۱۴۱. نام آلکانی با فرمول زیر کدام است؟ (ریاضی - ۹۱)

(۱) ۲،۲-دی‌اتیل بوتان

(۲) ۲-اتیل-۳-متیل پنتان

(۳) ۳،۲-دی‌متیل هگزان

(۴) ۴،۳-دی‌متیل هگزان

Dr.NavidGhodsi

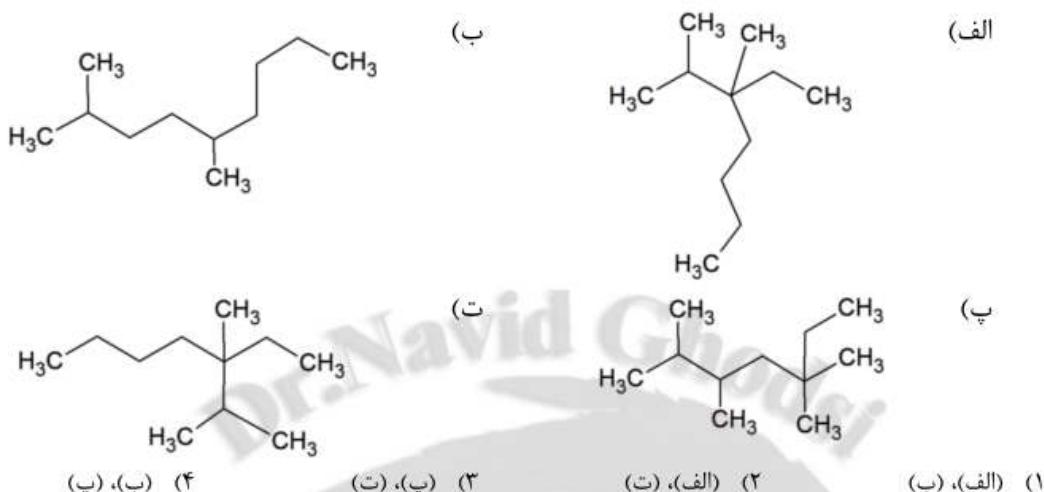

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۱۴۲. کدام دو فرمول ساختاری به یک آلкан مربوط است؟ (تجربی-۹۵)

آلکن ها:

این هیدروکربن ها در ساختار خود حداقل یک پیوند دوگانه کربن-کربن دارند بنابراین سیر نشده نامیده می شوند.

- در نام گذاری آلکن ها، "آن" از آخر نام آلکان هم کربن آن حذف شده و پسوند "ن" به آن افزوده می شود.
- در آلکن ها زنجیره اصلی حتماً باید پیوند دوگانه را در بر داشته باشد.
- در شماره گذاری کربن های این هیدروکربن ها، شماره گذاری را از سمتی آغاز می کنیم به پیوند دوگانه به سر زنجیر اصلی نزدیک تر باشد.
- در گذشته گاز اتن را با نام گاز اتیلن میخواندند.
- اتن نخستین عضو خانواده آلکن هاست و سنگ بنای صنایع پتروشیمی است.
- اتن در بیشتر گیاهان وجود دارد. موز و گوجه فرنگی رسیده و سیب گاز اتن آزاد می کنند. اتن آزاد شده از یک موز یا گوجه فرنگی رسیده به نوبه خود موجب رسیدن سریع تر میوه های نارس می شود. به همین دلیل در کشاورزی، از گاز اتن به عنوان «عمل آورنده» استفاده می شود.
- فرمول کلی آلکن ها به صورت است.

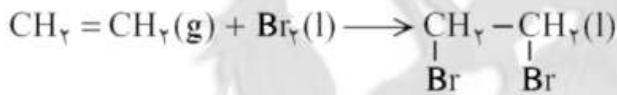

و اکنش‌های آلکن‌ها:

- وجود پیوند دوگانه در آلکن‌ها سبب شده است تا برخلاف آلکان‌ها و اکنش پذیری بیشتری دارند چون اتم کربن تمایل دارد تا از حداقل امکان خود برای تشکیل پیوندهای یگانه استفاده کند و چهار پیوند یگانه تشکیل دهد.
- با وارد کردن گاز اتن در مخلوط آب و اسید در شرایط مناسب، اتانول را در مقیاس صنعتی تولید می‌کنند.

- اتانول، الکلی دوکربنی، بی‌رنگ و فرار است که به هر نسبتی در آب حل می‌شود. این الکل یکی از مهم‌ترین حلال‌های صنعتی است که در تهیه مواد دارویی، بهداشتی و آرایشی به کار می‌رود. از اتانول در بیمارستان‌ها به عنوان ضد عفونی کننده استفاده می‌شود.
- صنعت پتروشیمی یکی از صنایع مهم جهان است. در این صنعت، ترکیب‌ها، مواد و وسائل گوناگون از نفت یا گاز طبیعی به دست می‌آیند که به فراورده‌های پتروشیمیایی معروف هستند. سالانه میلیون‌ها تن مواد شیمیایی مانند آمونیاک، پلی‌اتن، سولفوریک اسید در این صنایع تولید می‌شود.
- از دیگر واکنش‌های گاز اتن، ترکیب شدن آن با برم مایع است. هر گاه گاز اتن را در محلولی از برم وارد کنیم، رنگ قرمز محلول از بین می‌رود که نشان از واکنش شیمیایی زیر است:

- واکنش آلکن‌ها با برم مایع یکی از راه‌های شناسایی آلکن‌ها از آلکان‌هاست.
- پلیمری شدن دسته دیگری از واکنش آلکن‌هاست که با استفاده از آن می‌توان انواع لاستیک‌ها، پلاستیک‌ها، الیاف و پلیمرهای سودمند را تهیه کرد.

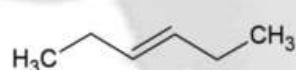
تمرین ۳۷. اگر تکه ای گوشت چرب را در بخار برم قرار دهیم پس از مدتی رنگ قهوه ای بخار برم، بی رنگ می شود. پیش بینی کنید مولکول چربی موجود در این گوشت سیر شده است یا سیر نشده؟ چرا؟

تست ۱۴۳. کدام یک از گزینه های زیر درباره آلکن ها نادرست است؟

- (۱) هیدروکربن هایی هستند که در ساختار خود یک پیوند دوگانه (کربن-کربن) دارند.
- (۲) نخستین عضو خانواده آلکن ها، اتن با فرمول مولکولی C_2H_4 است.
- (۳) حداقل تعداد اتم های کربن در آلکن ها، برابر دو است و آلکنی با یک اتم کربن وجود ندارد.
- (۴) در نام گذاری تمام آلکن های راست زنجیر، باید محل پیوند دوگانه را با شماره نخستین کربنی که به پیوند دوگانه متصل است مشخص کنیم.

تست ۱۴۴. نام دو آلکن A و B که با فرمول نقطه- خط، نمایش داده شده اند، به ترتیب از راست به چپ، کدام است؟

A

B

- (۱) ۳- هگزن و ۲- پنتن
- (۲) ۲- هگزن و ۳- پنتن
- (۳) ۴- هگزن و ۳- پنتن
- (۴) ۳- هگزن و ۳- پنتن

تست ۱۴۵. همه موارد زیر درباره آلکن ها صحیح است به جز

- (۱) به علت وجود پیوند دوگانه در ساختار آلکن ها، واکنش پذیری آن ها، بیشتر از آلکان ها بوده و در واکنش های گوناگون شرکت می کنند.
- (۲) آلکن ها برخلاف آلکان ها، ترکیب های سیر نشده ای هستند.
- (۳) در ساختار آلکن ها، یک اتم کربن به سه اتم کربن دیگر متصل است.
- (۴) اتم های کربن شرکت کننده در تشکیل پیوند های دوگانه، تمایل دارند تا از حداکثر امکان خود برای تشکیل پیوند یگانه استفاده کنند.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۱۴۶. چند مورد از مطالب زیر درست است؟

- (الف) گاز اتن، سنگ بنای صنعت پتروشیمی است.
- (ب) در صنایع پتروشیمی، با استفاده از اتن، حجم انبوهی از مواد گوناگون تولید می شود.
- (پ) در صنعت پتروشیمی، ترکیب های گوناگونی از نفت یا گاز طبیعی به دست می آیند که به فراورده های پتروشیمیایی معروف اند.
- (ت) در شرکت های پتروشیمی، سالانه میلیون ها تن مواد شیمیایی مانند آمونیاک، پلی اتن و سولفوریک اسید تولید می شود.

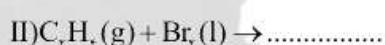
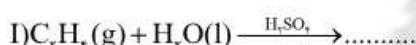
۱) ۱ ۲ ۳ ۴ ۵

تست ۱۴۷. کدام یک از ویژگی های ذکر شده درباره فراورده واکنش مقابل، نادرست است؟

- (۱) یک الکل دو کربنی، فرآر و بی رنگ است که به هر نسبتی در آب حل می شود.
- (۲) در تهیه مواد دارویی، آرایشی و بهداشتی به کار می رود.
- (۳) فراورده این واکنش مهم ترین حللال صنعتی است.
- (۴) از این ترکیب، در بیمارستان به عنوان ضد عفونی کننده استفاده می شود.

تست ۱۴۸. کدام یک از گزینه های زیر درباره دو واکنش زیر، نادرست است؟

- (۱) اگر در مولکول اتان، دو اتم هیدروژن روی دو اتم کربن را با اتم های برم جایگزین کنیم، فراورده واکنش (II) تولید می شود.
- (۲) از جایگزین کردن یک اتم هیدروژن در مولکول اتان، با یک گروه OH، فراورده واکنش (I) تولید می شود.
- (۳) واکنش (II) یکی از روش های تشخیص آکن ها از دیگر هیدروکربن ها است.
- (۴) فقط آکن هایی با تعداد اتم کربن کم می توانند در واکنش (II) شرکت کنند.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۷۶

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۴۹. چند مورد از مطالعه زیر نادرست است؟

(الف) تهیه یک محلول آبی سیرشده از اتانول غیر ممکن است.

(ب) با استفاده از واکنش پلیمری شدن، می‌توان انواع پلاستیک‌ها، لاستیک‌ها، الیاف‌ها و پلیمر‌های سودمند را تهیه نمود.

(پ) کاتالیزگر واکنش گاز اتن با آب، یکی از فرآورده‌های مهم پتروشیمیایی است.

(ت) چربی موجود در گوشت، ترکیبی است که در آن همه اتم‌های کربن از حداقل تمايل خود برای تشکیل پیوند یگانه استفاده کرده‌اند.

۴ (۴) ۳ (۳) ۲ (۲) ۱ (۱)

تست ۱۵۰. چند آلکن با فرمول مولکولی C_6H_{10} و فرمول ساختاری متفاوت وجود دارد؟

۶ (۴) ۵ (۳) ۴ (۲) ۳ (۱)

تست ۱۵۱. برای آلکنی با فرمول مولکولی C_6H_{12} چند ساختار آلکنی متفاوت می‌توان در نظر گرفت که دارای ۲ شاخه فرعی باشند؟

۵ (۴) ۴ (۳) ۳ (۲) ۲ (۱)

تست ۱۵۲. اگر از آلکانی با نام ۳-و-۳-دی متیل هپتان، دو هیدروژن جدا کنیم، چند نوع هیدروکربن با فرمول C_8H_{18} می‌توان تشکیل داد؟

۵ (۴) ۴ (۳) ۳ (۲) ۲ (۱)

تست ۱۵۳. اگر در سوختن یک هیدروکربن تعداد مول‌های برابر از هر یک از فراورده‌ها تولید شود، چند درصد جرم این هیدروکربن‌ها را اکسیژن تشکیل داده است؟

۱۷/۸ (۴) ۲۵ (۳) ۲۰ (۲) ۱۴/۲ (۱)

Dr.NavidGhodsi

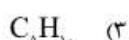
Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۱۵۴. چگالی یک آلن گازی شکل در شرایطی که حجم مولی گازها ۲۰ لیتر می باشد، برابر $\frac{3}{5}$ میلی گرم بر میلی لیتر است.

فرمول مولکولی این آلن کدام است؟

تست ۱۵۵. اگر $\frac{11}{2}$ لیتر مخلوط گازهای متان و اتیلن در شرایط استاندارد، $\frac{1}{2}$ گرم هیدروژن جذب کند، چند درصد حجمی از

این مخلوط ها را متان تشکیل داده است؟

$$80 \quad (4)$$

$$70 \quad (3)$$

$$60 \quad (2)$$

$$50 \quad (1)$$

تست ۱۵۶. اگر ۲۱ گرم گاز اتن با مقدار کافی H_2O وارد واکنش شود، چند گرم الکل دو کربنی تولید می شود؟

$$27/6 \quad (4)$$

$$23 \quad (3)$$

$$34/5 \quad (2)$$

$$22/2 \quad (1)$$

تست ۱۵۷. برای تولید ۴۷ گرم CO_2 - دی برمودا، به تقریب چند گرم اتن با درصد خلوص ۹۱ درصد مورد نیاز است؟

$$13 \quad (4)$$

$$23 \quad (3)$$

$$7/7 \quad (2)$$

$$14/28 \quad (1)$$

تست ۱۵۸. از واکنش ۲۰ گرم گاز اتن با مقدار کافی گاز کلر، چند گرم فراورده تولید می شود، درصورتی که بازده درصدی واکنش

برابر با 42 باشد؟

$$51/4 \quad (4)$$

$$168/31 \quad (3)$$

$$70/71 \quad (2)$$

$$29/7 \quad (1)$$

تست ۱۵۹. از واکنش چند گرم گاز کلر با درصد خلوص $\frac{14}{2}$ ، با مقدار کافی پروپن، $\frac{45}{2}$ گرم CO_2 و 2 -دی کلرو پروپان تولید می

شود؟ (بازده درصدی واکنش ۱۶ است)

$$1250 \quad (4)$$

$$22 \quad (3)$$

$$200 \quad (2)$$

$$1775 \quad (1)$$

آلکین:

آلکین هیدروکربنی است که در ساختار خود حداقل یک پیوند سه گانه کربن - کربن داشته باشد.

- اولین عضو از این خانواده اتین یا استیلن است. در جوشکاری از سوختن گاز اتین، دمای لازم برای جوش دادن قطعه های فلزی تأمین می شود.
- برای نام گذاری الکین ها قواعد آبیوپاک به مانند آلکن هاست با این تفاوت که "آن" از آخر نام آلکان هم کربن حذف شده و "ین" اضافه می شود.
- آلکین ها نیز واکنش پذیری زیادی دارند و با مواد شیمیایی مختلف واکنش می دهند.
- فرمول کلی آلکین ها به صورت است.
- چند عضو اول خانواده آلکین ها:

فرمول ساختاری	نام	فرمول ساختاری	نام
	۱-پنتین		اتین
	۲-پنتین		پروپین
	۳-پنتین		۱-بوتین
	۱-هگزین		۲-بوتین

تست ۱۶۰. کدام یک از گزینه های زیر در مورد آلکین ها نادرست است؟

- ۱) دسته ای از هیدروکربن های سیرنشده با یک پیوند سه گانه بین دو اتم کربن هستند.
- ۲) فرمول عمومی این دسته از ترکیبات به صورت C_nH_{2n+2} است
- ۳) الکین ها سیر نشده تر از آلکن ها هستند.
- ۴) آلکینی با یک اتم کربن وجود ندارد و حداقل تعداد اتم های کربن در آلکین ها برابر با ۲ است

تست ۱۶۱. در فرآیند جوش، از گاز، در دمای لازم برای جوش دادن قطعات تامین می شود.

(۱) کاربیدی- اتن- فلزی (۲) کربنی- اتن- فلزی (۳) کاربیدی- اتن- نافلزی (۴) کاربیدی- اتن- فلزی

تست ۱۶۲. کدام موارد از مطالب زیر درباره گاز اتن نادرست است؟

الف) فرمول مولکولی آن C_2H_2 و مدل گلوله و میله آن به صورت مقابل است.

ب) نخستین عضو خانواده آلکین ها می باشد و در ساختار خود یک پیوند سه گانه کربن- کربن دارد.

پ) مقایسه میزان واکنش پذیری آن با اتان و اتن، به صورت اتن < اتان > است.

ت) با سوزاندن این ترکیب می توان برش کاری و جوش کاری قطعات فلزی را انجام داد.

(۱) (ب) (۲) (الف)، (ب) (۳) (ب)، (ت) (۴) (ب)

تست ۱۶۳. چند مورد از مطالب زیر درست است؟

الف) آلکین ها واکنش پذیری زیادی دارند و با مواد مختلف شیمیایی وارد واکنش می شوند.

ب) برای تبدیل هر آلکین به آلkan هم کربن خود، به دو مولکول هیدروژن نیاز است.

پ) میزان سیر نشده بودن آلکین ها بیشتر از آلکن هاست.

ت) نام سومین، پنجمین و ششمین عضو خانواده آلکین ها به ترتیب بوتین، هگزین و هپتین است.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

تست ۱۶۴. در بین آلکین هایی با فرمول مولکولی C_4H_6 ، نسبت به شمار آلکین های راست زنجیر به آلکین هایی که در ساختار آن ها دقیقا سه گروه CH_3 وجود دارد، کدام است؟

$\frac{1}{3}$ (۴)

۳ (۳)

$\frac{2}{3}$ (۲)

$\frac{2}{2}$ (۱)

تست ۱۶۵. با فرمول مولکولی C_5H_8 چند هیدروکربن با ساختار متفاوت می توان رسم کرد؟

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۸۰

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۶۶. در اثر سوختن یک مول از یک هیدروکربن، ۲۴ گرم کربن دی اکسید، ۵۶ گرم کربن مونوکسید و ۱۲۶ گرم آب تولید می شود، فرمول مولکولی این ماده کدام است؟ $(H=1, C=12, O=16 : g.mol^{-1})$

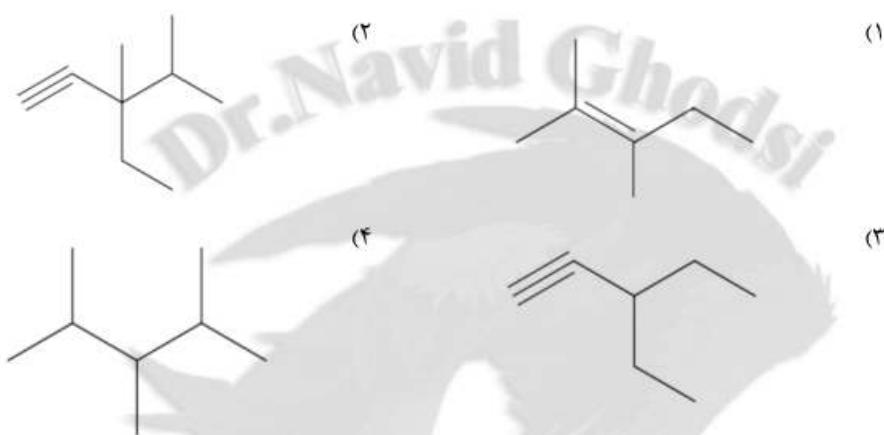
C_8H_{16} (۴)

C_6H_{12} (۳)

C_8H_{14} (۲)

C_6H_{10} (۱)

تست ۱۶۷. نسبت جرمی آب به کربن دی اکسید در سوختن کامل یک هیدروکربن برابر $\frac{4}{11}$ است. کدام ساختار نقطه-خط می تواند نشان دهنده این هیدروکربن باشد؟

تست ۱۶۸. ترکیبی در اثر واکنش برم دار شدن به $2,2$ -دی بromo بوتان تبدیل شده است، چه تعداد از ترکیب های زیر می تواند نشان دهنده ترکیب اولیه باشد؟

الف) ۱-بوتنه) ۲-بوتنه) ۱-بوتینه) ۲-بوتین

۴ ۴ ۲ ۳ ۲ ۱ ۱

تست ۱۶۹. مخلوطی به جرم ۶۷ گرم از اتان و اتین را در اختیار داریم، اگر به این مخلوط مقدار کافی هیدروژن اضافه کنیم تا مخلوطی سیرشده به دست آید در پایان ۷۵ گرم ماده سیرشده در ظرف خواهیم داشت، چند درصد مخلوط اولیه اتین

بوده است؟ $(H=1, C=12 g.mol^{-1})$

۶۷/۱۷ (۴)

۷۷/۶۱ (۳)

۷۲/۲۱ (۲)

۸۱/۱۹ (۱)

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

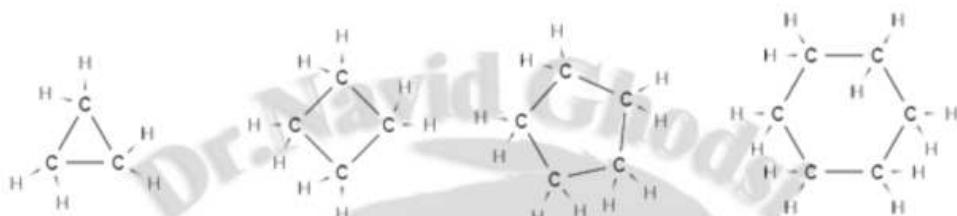
شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

هیدروکربنهای حلقوی:

در این دسته ترکیب‌ها اتم‌های کربن طوری به یکدیگر متصل شده‌اند که ساختاری حلقوی به وجود آورده‌اند.

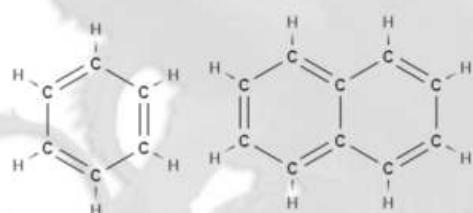
- هیدروکربن‌های حلقوی نیز در دو دسته سیر شده و سیر نشده قرار دارند.
- سیکلو‌هگزان هیدروکربن سیر شده حلقوی با ۶ اتم کربن است.

- هیدروکربن‌های حلقوی سیر نشده، هیدروکربن‌هایی هستند که در ساختار خود پیوند‌های دو یا سه گانه دارند.

- بنزن، هیدروکربنی سیرنشده با فرمول C_6H_6 است و سرگروه خانواده مهمی از هیدروکربن‌ها به نام آروماتیک‌ها می‌باشد.

- نفتالن با فرمول مولکولی $C_{10}H_8$ یک هیدروکربن آروماتیک است و مدت‌ها به عنوان ضدبیب برای نگهداری فرش و لباس مورد استفاده قرار می‌گرفت.

تست ۱۷۰. کدام یک از گزینه های زیر، نادرست است؟

- (۱) در بسیاری از ترکیب های آلی، اتم های کربن، طوری به یک دیگر متصل شده اند، که ساختاری حلقوی را به وجود آورده اند.

(۲) سیکلو، پیشوندی به معنای حلقوی است که برای نام گذاری همه ترکیب های آلی حلقوی به کار می رود.

(۳) فرمول عمومی سیکلو آلkan ها به صورت C_nH_{2n} است.

(۴) دو زیرمجموعه مهم ترکیب های حلقوی، سیکلو آلkan ها و ترکیب های آروماتیک هستند.

تست ۱۷۱. کدام یک از عبارت های زیر درباره سیکلو هگزان، درست است؟

(۱) هیدروکربنی است که شامل یک حلقه با شش اتم کربن است.

(۲) ترکیبی است حلقوی که فرمول ساختاری آن به صورت مقابل است.

(۳) فرمول مولکولی آن C_6H_{12} و مشابه فرمول مولکولی هگزان است.

(۴) سیکلوهگزان مانند آلkan ها ترکیبی سیرنشده است.

تست ۱۷۲. چند مورد از مطالب زیر درباره مقایسه سیکلو هگزان و بنزن درست است؟ ($C=12$, $H=1$: g.mol⁻¹)

الف) واکنش پذیری بنزن، بیشتر از سیکلو هگزان است.

ب) واکنش تبدیل بنزن به سیکلو هگزان، در شرایط مناسب، به صورت «سیکلوهگزان \rightarrow $3H_2 +$ بنزن» است.

پ) تعداد جفت الکترون پیوندی در ساختار سیکلوهگزان، شش عدد بیشتر از بنزن است.

ت) تفاوت جرم مولی این دو ترکیب، برابر تعداد اتم های هیدروژن موجود در ساختار بنزن است.

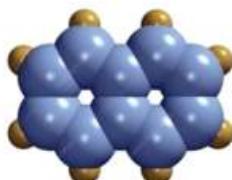
(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۷۳. کدام موارد از مطالب زیر، درباره ترکیبی با مدل فضا پرکن مقابل، درست است؟

الف) ترکیبی سیرنشده است و فرمول مولکولی آن C_8H_{10} است.

ب) فرمول نقطه-خط آن به صورت است.

پ) به عنوان ضد بید، برای نگهداری فرش و لباس کاربرد داشته باشد.

در ساختار آن، دو اتم کربن در تشکیل هیچ پیوند یگانه‌ای شرکت نکرده‌اند.

- (۱) (ب)، (ت) (۲) (پ) (۳) (ب)، (پ) (۴) (الف)، (پ)، (ت)

تست ۱۷۴. فرمول مولکولی (سیکلوهگزان، بنزن، سیکلوبنتان و نفتالین) به ترتیب از راست به چپ، در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

$C_{10}H_8 - C_5H_{10} - C_6H_{12} - C_6H_6$	(۲)	$C_{10}H_8 - C_5H_{10} - C_6H_6 - C_6H_{12}$	(۱)
$C_8H_{10} - C_5H_{12} - C_6H_6 - C_6H_{12}$	(۴)	$C_8H_{10} - C_5H_5 - C_6H_6 - C_6H_{12}$	(۳)

تست ۱۷۵. کدام عبارت درست است؟

- (۱) همه ترکیب‌های حلقوی، آромاتیک هستند.
 (۲) در ساختار نفتالین، هر اتم کربن یک پیوند دوگانه و دو پیوند یگانه برقرار کرده است.
 (۳) سیکلوهگزان، سرگروه خانواده مهمی از هیدروکربن‌ها به نام سیکلو آلkan‌ها است.
 (۴) نسبت جرم مولی سیکلوهگزان به جرم مولی بنزن برابر $\frac{13}{12}$ است.

تست ۱۷۶. اگر جرم مولی یک آلkan $2/38\%$ از جرم مولی آلن نظیر خود (با شمار اتم‌های کربن یکسان) بیشتر باشد. فرمول مولکولی این آلkan، کدام است؟ (تجربی خارج-۹۵)

- C_4H_{10} (۴) C_5H_{12} (۳) C_7H_{16} (۲) C_6H_{14} (۱)

تست ۱۷۷. از سوختن کامل ۰/۲۵ مول از یک آلکین، ۱۳/۵ گرم آب به دست می‌آید، جرم مولکولی این آلکین کدام است؟ (ریاضی)

خارج (۹۴)

۵۲ (۴)

۵۴ (۳)

۵۶ (۲)

۵۸ (۱)

نفت و اقتصاد جهانی:

- نفت خام مخلوطی از هیدروکربن‌های گوناگون، برخی نمک‌ها، اسیدها، آب است. مقدار نمک و اسید در نفت خام کم بوده و در نواحی گوناگون متغیر است، زیر نفت از بقای جانداران و موجودات زنده در طی گذر زمان ایجاد شده و در هر منطقه تنوع بافت جانداران متفاوت بوده است.
- آلکان‌ها بخش عمده هیدروکربن‌های موجود در نفت خام را تشکیل می‌دهند و به دلیل واکنش پذیری کم اغلب به عنوان سوخت به کار می‌روند، به طوری که بیش از ۹۰ درصد نفت خام صرف سوزاندن و تأمین انرژی می‌شود و تنها مقدار کمی از آن به عنوان خوراک پتروشیمی در تولید مواد پتروشیمیایی به کار می‌رود.

Dr.NavidGhodsi

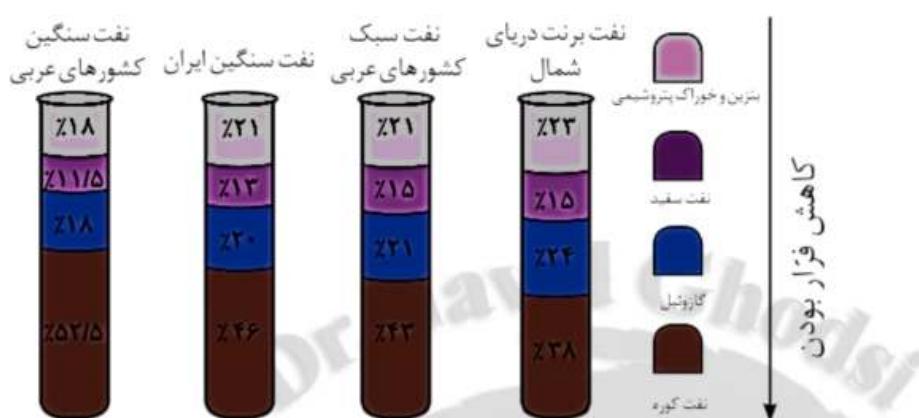

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تمرين ۳۸. با توجه به شکل به پرسش های مطرح شده پاسخ دهید.

الف) اندازه مولکول های نفت کوره با بنزن چه تفاوتی دارد؟

ب) کدام دسته از مواد در نفت سنگین بیشتر از نفت سبک وجود دارند؟

پ) ملاک دسته بندی نفت خام به دو دسته سبک و سنگین چیست؟

ت) چرا قیمت نفت برنت دریای شمال از دیگر نفت ها بیشتر اما قیمت نفت سنگین کشورهای عربی کمتر است؟

- فرآیند پالایش نفت خام پس از جدا کردن نمک ها، اسید ها و آب از آن صورت می گیرد.

- پالایش یعنی استفاده از تقطیر جزء به جزء، برای جدا کردن هیدروکربن های نفت به صورت مخلوط هایی با نقطه جوش نزدیک به هم.

- قبل از آنکه نفت خام را به برج تقطیر ببرند در درون محفظه ای بزرگ آن را گرمایی دهند.

- در برج تقطیر دما از پایین به بالا کاهش می یابد، بنابراین پایین برج بیشترین دما را دارد و انتظار می رود که برش های

نفتی سنگین از آن خارج شوند و با افزایش ارتفاع در برج و کاهش دما برش های نفتی سبک تر از آن خارج می شوند.

- طرز جدا شدن اجزای نفتی در برج تقطیر:

هنگامی که نفت خام داغ به قسمت پایین برج وارد می شود، مولکول های سبک تر و فرارتر از جمله مواد پتروشیمیایی، از

مایع بیرون آمده و به سوی بالای برج حرکت می کنند. به تدریج که این مولکول ها بالاتر می روند، سرد شده و به مایع

تبديل می شوند و در سینی هایی که در فاصله های گوناگون برج قرار دارند وارد شده و از برج خارج می شوند. بدین ترتیب مخلوط هایی با نقطه جوش نزدیک به هم از نفت خام جداسازی می شوند.

• **مزایای پالایش نفت خام:**

ایجاد تحولی بزرگ در صنعت حمل و نقل، پتروشیمی

تولید سوخت ارزان و مناسب

تولید انرژی الکتریکی ارزان

- پیش بینی می شود که برداشت نفت خام تا سال ۲۰۴۷ به بیشترین مقدار خود رسیده و سپس سیر نزولی را به دلیل اتمام آن طی می کند.

تست ۱۷۸. کدام یک از گزینه های زیر، نادرست است؟

- (۱) نفت خام، ترکیبی است که اقتصاد جهان را دغیرگون کرده است.
- (۲) نفت خام، مخلوطی از هیدروکربن های گوناگون، برخی نمک ها، اسیدها، آب و مواد دیگر است.
- (۳) آکن ها، بخش عمده هیدروکربن های موجود در نفت خام را تشکیل می دهند.
- (۴) مقدار نمک و اسید، در نفت خام، کم بوده و در نواحی گوناگون، متغیر است.

تست ۱۷۹. کدام موارد از مطالب زیر، درست است؟

- (الف) ترکیب های موجود در نفت خام در هنگام فرایند جداسازی، بر اساس جرم مولکولی جدا می شوند.
- (ب) در هنگام فرایند جداسازی نفت خام، ترکیب های هر دسته، نقطه جوش نزدیک به هم دارند.
- (پ) هرچه جرم ترکیب موجود در نفت خام بیشتر باشد، نقطه جوش آن پایین تر است.
- (ت) دستگاه جداکننده ترکیب های موجود در نفت خام، برج تقطیر نام دارد.

- (۱) (الف)، (ب)، (ت)
- (۲) (ب)، (پ)
- (۳) (الف)، (ت)
- (۴) (ب)، (پ)، (ت)

تست ۱۸۰. چند مورد از مطالعه زیر درست است؟

(الف) مقایسه «بنزین و خوارک پتروشیمی < نفت سفید > گازوئیل < نفت کوره > از نظر میزان فرآر بودن، صحیح است.

(ب) در همه نمونه های نفت خام، درصد نفت سفید از گازوئیل و نفت کوره کمتر است.

(پ) مقایسه «بنزین < نفت سفید > گازوئیل < نفت کوره > از نظر چگالی، صحیح است.

(ت) هرچه یک نمونه نفت خام سنگین تر باشد، مواد چگال تر مثل نفت کوره، در آن بیشتر یافته می شود.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

تست ۱۸۱. پاسخ صحیح هر سه پرسش زیر، در کدام گزینه آمده است؟

(الف) مقایسه جرم و اندازه مولکول های «نفت کوره، گازوئیل و نفت سفید» به چه صورتی است؟

(ب) بیشترین درصد ترکیبات تشکیل دهنده نفت خام، متعلق به کدام ماده است؟

(پ) رابطه جرم و اندازه مولکول ها در یک هیدروکربن، با میزان فرآر بودن آن، چگونه است؟

(۱) نفت کوره < گازوئیل < نفت سفید - گازوئیل - مستقیم (۲) نفت کوره < گازوئیل < نفت سفید - نفت کوره - معکوس

(۳) نفت سفید < نفت کوره < گازوئیل - نفت کوره - معکوس (۴) نفت کوره < گازوئیل < نفت سفید - نفت سفید - مستقیم

تست ۱۸۲. کدام یک از عبارت های زیر درباره فرایند پالایش، درست است؟

(۱) پس از جدا کردن نمک ها و اسیدها، نفت خام را به همراه آب درون آن، پالایش می کنند.

(۲) در فرایند پالایش، با استفاده از تقطیر جزء به جزء، هیدروکربن های نفت خام، به صورت مخلوط هایی با نقطه جوش نزدیک به هم جدا می شوند.

(۳) در برج تقطیر، دما از بالا به پایین، کاهش می یابد.

(۴) هنگامی که نفت خام به قسمت پایین برج وارد می شود، مولکول های سنگین تر، سریع تر از مایع بیرون آمده و به سمت بالای برج حرکت می کنند.

تست ۱۸۳. در میان ترکیب های زیر، در برج تقطیر، اولین و آخرین ترکیبی که از نفت خام، خارج می شود، کدام است؟ (از راست

به چپ)

«نفت کوره - گازوئیل - نفت سفید- بنزین»

- ۱) نفت سفید- نفت کوره ۲) نفت کوره- بنزین ۳) بنزین- گازوئیل ۴) بنزین- نفت کوره

تست ۱۸۴. چند مورد از مطالب زیر، درست است؟

الف) هرچه مولکول ها در برج تقطیر بالا می روند، سرددتر شده و به گاز، تبدیل می شوند.

ب) در برج تقطیر، پخار هر مولکول، اگر به سینی که دمای آن برابر و یا کمتر از دمای جوش آن است، نزدیک شود،

پس از تبدیل شدن به مایع، از طریق آن سینی، از برج خارج می شود.

پ) در فرایند پالایش، مخلوط هایی با نقطه جوش نزدیک به هم، از نفت خام، جداسازی می شوند.

ت) هرچه نقطه جوش یک ترکیب موجود در نفت خام، بیشتر باشد، از سینی های بالاتر برج تقطیر، خارج می شود.

- ۱) ۱ ۲) ۲ ۳) ۳ ۴) ۴

تست ۱۸۵. همه عبارت های زیر درست هستند، به جز

۱) دستیابی به دانش و فناوری پالایش نفت خام، سبب ایجاد تحولی بزرگ در صنعت حمل و نقل، پتروشیمی و دیگر

صناعی شده است.

۲) پالایش نفت خام، منجر به تولید انرژی هسته ای ارزان قیمت می شود.

۳) پالایش نفت خام، سوخت ارزان و مناسب را در اختیار صنایع قرار می دهد.

۴) استخراج و مصرف بی رویه نفت خام، سبب شده است تا این سوخت فسیلی رو به پایان باشد.

زغال سنگ:

- زغال سنگ یکی از سوخت‌های فسیلی است. برآوردها نشان می‌دهد که طول عمر ذخایر زغال سنگ به ۵۰۰ سال می‌رسد. از این رو زغال سنگ می‌تواند به عنوان سوخت، جایگزین نفت شود. اما جایگزینی نفت با زغال سنگ سبب ورود مقدار بیشتری از انواع آلاینده‌ها به هوا کره شده و تشدید اثر گلخانه‌ای می‌شود.

نام سوخت	گرمای آزاد شده (کلکا)	فرآورده‌های سوختن	مقدار CO_2 بر حسب گرم به ازای هر KJ اتریزی تولید شده
بنزین	۴۸	$\text{CO}_2, \text{CO}, \text{H}_2\text{O}$	۰/۰۶۵
زغال سنگ	۳۰	$\text{SO}_2, \text{CO}_2, \text{NO}_2, \text{CO}, \text{H}_2\text{O}$	۰/۱۰۴

- فرمول کلی زغال سنگ را به صورت $\text{C}_{125}\text{H}_{66}\text{O}_{11}\text{NS}$ برآورد می‌کنند.
- زغال سنگ، پراکندگی نسبی مناسبی در سراسر جهان دارد.
- بیش از ۸۰٪ زغال سنگ از کربن تشکیل شده است.
- در زغال سنگ به میزان کمی از نیکل، مس، آلومینیم، سرب، آرسنیک و جیوه وجود دارد.
- مقدار جیوه در زغال سنگ ۵۰ – ۲۰۰ ppm است و در اثر سوزاندن آن در نیروگاه‌ها وارد هوا کره می‌شود.
- استخراج زغال سنگ از معادن با دشواری زیادی همراه است و سالانه بسیاری از معدن چیان در اثر انفجار حاصل از گاز متان موجود در معادن زغال سنگ، جان خود را در معادن از دست می‌دهند.
- متان گازی سبک، بی بو و بی رنگ است و هرگاه مقدار آن در هوای معدن زغال سنگ به بیش از ۵ درصد برسد، احتمال انفجار وجود دارد.

راه‌های بهبود کارایی زغال سنگ:

- شستشوی زغال سنگ به منظور حذف گوگرد و ناخالصی‌های دیگر.
- به دام انداختن گاز گوگرد دی اکسید خارج شده از نیروگاه‌ها با عبور گازهای خروجی از روی کلسیم اکسید $\text{SO}_4(\text{g}) + \text{CaO}(\text{s}) \rightarrow \text{CaSO}_4(\text{s})$

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

۹۰

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

تست ۱۸۶. کدام یک از گزینه های زیر، درباره زغال سنگ نادرست است؟

- (۱) زغال سنگ، همانند نفت خام یکی از سوخت های فسیلی است.
- (۲) طبق برآوردها، طول عمر ذخایر زغال سنگ، به ۵۰۰۰ سال می رسد.
- (۳) زغال سنگ، می تواند به عنوان سوخت، جایگزین نفت خام شود.
- (۴) جایگزین کردن زغال سنگ با نفت خام، سبب ورود مقدار بیشتری از انواع آلاینده ها به هواکره و تشدید اثر گلخانه ای می شود.

تست ۱۸۷. چند مورد از مطالعه زیر درباره مقایسه بنزین با زغال سنگ، درست است؟

- الف) مقدار انرژی آزاد شده به ازای سوختن یک گرم زغال سنگ، بیشتر از یک گرم بنزین است.
- ب) مقدار کربن دی اکسید آزاد شده به ازای هر کیلوژول انرژی تولید شده توسط بنزین، بیشتر از هر کیلوژول انرژی تولید شده توسط زغال سنگ است.
- پ) سوختن یک گرم زغال سنگ نسبت به یک گرم بنزین، آلاینده های بیشتری تولید می کند و اثر گلخانه ای بیشتری دارد.
- ت) از جمله فراورده های سوختن بنزین و زغال سنگ می توان به ترکیب های نیتروژن دار و گوگرد دار، اشاره کرد.

(۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

تست ۱۸۸. یکی از ره های بهبود کارایی زغال سنگ، به دام انداختن گاز خارج شده از با عبور گازهای خروجی از روی است.

- (۱) گوگرد دی اکسید- خودروها- کلسیم اکسید
- (۲) گوگرد تری اکسید- نیروگاه ها- کلسیم اکسید
- (۳) گوگرد دی اکسید- نیروگاه ها- کلسیم اکسید
- (۴) گوگرد تری اکسید- خودروها- کلسیم پراکسید

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

تست ۱۸۹. کدام موارد از مطالب زیر، نادرست است؟

- الف) یکی از ره کارهای بهبود کارایی زغال سنگ، شست و شوی آن به منظور حذف گوگرد و ناخالصی های دیگر است.
- ب) واکنش به دام انداخته شدن گاز گوگرد دی اکسید توسط کلسیم اکسید به صورت $\text{SO}_4(\text{g}) + \text{CaO}(\text{s}) \rightarrow \text{CaSO}_4(\text{s})$ است.

پ) استخراج زغال سنگ، فرایندی پیچیده با شرایطی بسیار دشوار است.

ت) متان، گازی سبک، بی بو و سفیدرنگ است.

- (۱) (ب) (ت) (۲) (الف)، (ب)، (ت) (۳) (ت) (۴) (ب)، (ت)

تست ۱۹۰. کدام عبارت درست است؟

- (۱) در سده اخیر، حدود ۵۰۰۰۰ نفر جان خود را در اثر انفجار یا فروبرختن معدن زغال سنگ، از دست داده اند.
- (۲) انفجار در معدن زغال سنگ، اغلب به دلیل تجمع گاز اتان آزاد شده از زغال سنگ در معدن رخ می دهد.
- (۳) اگر مقدار گاز متان در هوای معدن کمتر از $5/0$ درصد باشد، احتمال انفجار وجود دارد.
- (۴) با عبور گاز گوگرد تری اکسید از روی کلسیم اکسید CaSO_3 تولید می شود.

تست ۱۹۱. همه گزینه های زیر درست اند، به جز

- (۱) هرچه درصد گاز متان بالاتر برود، احتمال انفجار بیشتر خواهد شد.
- (۲) برای کاهش خطرات ناشی از انفجار گاز متان، ضروری است که استانداردها و اصول ایمنی، در معدن به طور دقیق رعایت شود.
- (۳) برای کاهش خطرات ناشی از انفجار، مقدار گاز متان در هوای معدن باید هر چند وقت یکبار اندازه گیری و کنترل شود.
- (۴) یکی از راه های کاهش گاز متان در هوای معدن، استفاده از تهویه مناسب و قوی است.

مزایا و معایب حمل و نقل هایی:

مزایا:

- عدم نیاز به جاده سازی و تعمیرات آن
- مسافت آسان
- خدمات رسانی خوب در موقع اضطراری حتی در نقاط دوردست

عیوب:

- هزینه بسیار زیاد
- سوخت هواپیما به طور عمد از نفت سفید بوده که از پالایش نفت خام در برج های تقطیر پالایشگاه ها تولید می شود.
- نفت سفید شامل آلkan هایی با ده تا پانزده کربن است.
- یکی از مسائل مهم در تأمین سوخت، انتقال آن به مراکز توزیع و استفاده آن است که در حدود ۶۶ درصد آن از طریق خطوط لوله و بقیه با استفاده از راه آهن، نفتکش جاده پیما و کشتی های نفتی انجام می شود.

تست ۱۹۲. چند مورد از مطالبات زیر نادرست است؟

الف) بخش عمد سوخت هواپیما شامل هیدروکربن هایی با ده تا پانزده اتم کربن است.

ب) سوخت هواپیما، حاصل پالایش نفت خام در برج های تقطیر پالایشگاه ها است.

پ) رقابت زیادی بین شرکت های هواپیمایی گوناگون در ساخت و بهره گیری از هواپیما وجود دارد.

ت) سوخت هواپیما به طور عمد از نفت کوره که مخلوطی از آلkan ها است، تهییه می شود.

۱) ۱ ۲) ۳ ۳) ۴ ۴) ۲

تست ۱۹۳. ماده شامل آلkan هایی با اتم کربن و اتم هیدروژن است.

(۱) نفت کوره- ۵ تا ۱۵ - ۱۰ تا ۳۰ (۲) نفت سفید- ۱۰ تا ۱۵ - ۲۲ تا ۳۲

(۳) نفت سفید- ۵ تا ۱۵ - ۱۲ تا ۳۰ (۴) نفت سفید- ۱۰ تا ۱۵ - ۲۰ تا ۳۰

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

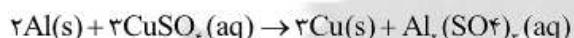

تمرین های دوره ای:

۱. یون سولفات موجود در $2/45\text{ g}$ از نمونه ای کود شیمیایی را با استفاده از یون باریم، جداسازی کرده و $2/18\text{ g}$ گرم باریم.

سولفات به دست آمده است. درصد خلوص کود شیمیایی را بر حسب یون سولفات حساب کنید.

۲. از واکنش $8/1\text{ g}$ گرم فلز آلومینیم با خلوص 90% درصد با محلول مس (II) سولفات مطابق واکنش زیر، چند گرم فلز مس آزاد می شود؟

۳. سیلیسیم عنصر اصلی سازنده سلول های خورشیدی است که از واکنش زیر تهیه می شود.

الف) واکنش پذیری کربن را با سیلیسیم مقایسه کنید.

ب) مقدار ناخالصی در 100 g گرم سیلیسیم مصرفی در صنایع الکترونیک $1/0000\text{ g}$ گرم است. درصد خلوص آن را حساب کنید.

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸

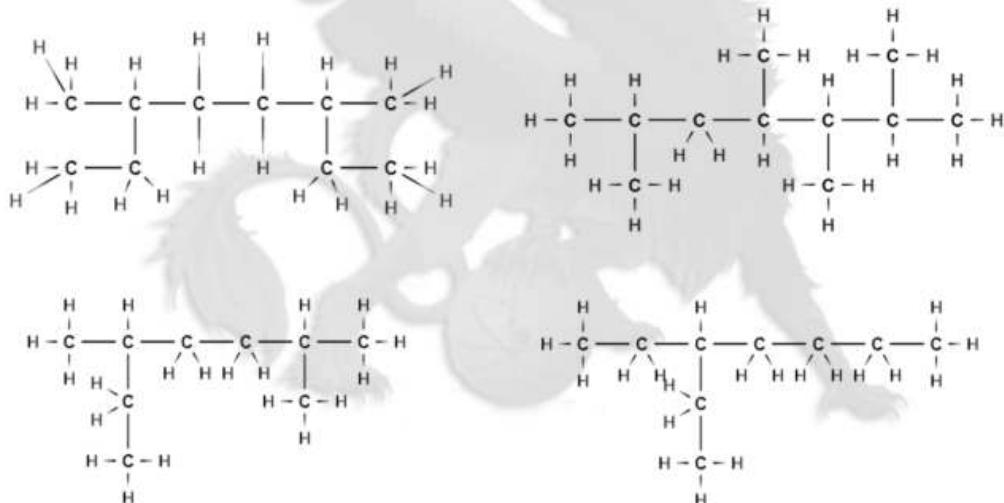
۴. نمودار زیر روند کلی تغییر واکنش پذیری عنصرهای دوره دوم جدول دوره ای را نشان می‌دهد.

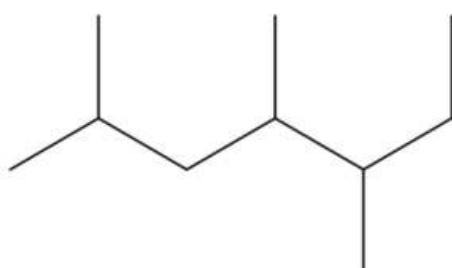

الف) چرا واکنش پذیری عنصرهای گروه ۱۸ در حدود صفر است؟

ب) روند تغییر واکنش پذیری را توضیح دهید.

۵. هر یک از هیدروکربن‌های زیر را به روش آیوپاک نام‌گذاری کنید.

۶. با توجه به واکنش های زیر به پرسش های مطرح شده پاسخ دهید.

الف) هر یک از آن ها را موازن کنید.

ب) ترتیب واکنش پذیری عنصرهای Fe, Mg و Ti را مشخص کنید.

پ) پیش بینی کنید آیا واکنش زیر در شرایط مناسب انجام می شود. چرا؟ (در صورت انجام شدن واکنش را کامل و موازن کنید).

ت) تیتانیم فلزی محکم، با چگالی کم و مقاوم در برابر خوردگی است. یکی از کاربردهای آن استفاده در بدنه دوچرخه است. اگر در کارخانه ای از مصرف $10^7 \times 3/54$ گرم تیتانیم (IV) کلرید، $10^6 \times 7/91$ گرم فلز تیتانیم به دست آید، بازده درصدی واکنش را حساب کنید.

جزوه درس و نکته و تست کنکور دکتر قدس

فصل اول: قدرهای زمینی را بدانیم

شیمی یازدهم

۷. معدن مس سرچشمہ کرمان، یکی از بزرگترین مجتمع های صنعتی معدنی جهان به شمار می رود و بزرگترین تولیدکننده مس است. برای تهیه مس خام از سنگ معدن آن، واکنش زیر انجام می شود:

الف) با مصرف kg ۴۰۰ مس (I) سولفید با خلوص ۸۵٪ حدود kg ۱۹۰/۵۴ مس خام تهیه می شود. بازده درصدی واکنش را حساب کنید.

ب) چرا این واکنش روی محیط زیست اثر زیان باری دارد؟

۸. هگزان و ۱-هگزن دو مایع بی رنگ هستند.

الف) روشی برای تشخیص این دو مایع پیشنهاد کنید.

ب) جای خالی را در واکنش زیر پر کنید:

Dr.NavidGhodsi

Dr_NavidGhodsi

شماره تماس: ۰۹۱۱۱۳۸۳۷۲۸